

ערבות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 77 | אייר תשע"ח | מאי 2018

לתפוס את הרגע

ישנן דרכים רבות להראות אהבה וליצור דיאלוג, דרכו של גלעד לבני הייתה בצילום. בגיליון זה אנחנו נפרדים מגלעד בכתבה עם מעט צילומים מארכיון הצילומים העצום שהשאיר. עמ' 14

האבולוציה החברתית בטבע,
המשך המסע
עמ' 30

צופית לזרה מביאה את
סיפורו של תיאטרון ערבה
עמ' 24

שיחות עם נהגי משאיות המובילים
תוצרת מהערבה לשווקים ולנמלים
עמ' 20

פתרונות לבעיות רשת החשמל

ODISEY
three phase
160-4000kVA

GIMINI
single phase
4-40kVA

AQUARIUS
three phase
10-120kVA

חברת POS מקבוצת RES משווקת פתרונות לבעיות חשמל. מערכות UPS ומייצבי מתח של יצרנים בינלאומיים כמו ORTEA ו-SCHNEIDER ELECTRIC להגנה על ציוד חשמלי, תעשייתי ובייתי.

אזורים המרוחקים ממרכז הארץ וכאלו המשופעים במערכות סולאריות, סובלים מאד מאיכות ירודה של אספקת החשמל. המערכות אותן אנו משווקים יגנו על המכשור החשמלי שלכם, יאריכו את חיי המדף שלו ויצמצמו את הפרעות החשמל המגיעות מן הרשת.

מלקוחותינו בערבה:

בית אריזה לתמרים מושב נאות הככר • בית אריזה נחל ערבה מושב חצבה • בית אריזה תמרים מן המדבר מושב חצבה • משק שחם מושב עין יהב • בית אריזה לתמרים מושב צופר • שירות בערבה תיכונה - רמי אבו חצירה

RES RENEWABLE ENERGY SOLUTIONS

לקבלת הצעת מחיר: www.resltd.co.il | noam@pos-energy.co.il | 058-6270219 נעם

עין יהב
הירוקה

פרוייקט ההרחבה בעין יהב מציע לכם איכות חיים טובה יותר, ירוקה יותר וזולה יותר!

ליווי צמוד וניהול פרוייקט וקבלני ביצוע של חברת היזמות "החברה לקידום פרויקטי הרחבות בע"מ" עד קבלת המפתח.

אופציה למערכת סולארית עצמאית, קירות איטונג מבודדים ודירוג אנרגטי מיטבי.

בניה ירוקה ואיכותית שמתכננת כל בית במיקום אופטימלי וחסכוני אנרגטית.

חמישה דגמי בתים צמודי קרקע בגדלים שונים על מגרשי דונם, עם מפרט בנייה גבוה ועשיר.

לפרטים נוספים: 074-7290920

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

בשבוע שעבר חווינו אירוע אקלימי חריג וקשה עם תוצאות קטלניות; עשרה צעירים נהרגו בשיטפון בנחל צפית. הכאב הכרוך באובדן חיים צעירים כל כך הוא איום. מתנדבי יחידת החילוץ שלנו שנקראו למקום עשו עבודה מעולה בתנאים קשים מאוד. לצדם סייעו אנשי הרפואה וגורמי ההצלה הרבים שהגיעו גם הם למקום האסון. אנחנו רואים שוב עד כמה המדבר מתעתע, עד כמה עוצמתם של איתני הטבע בלתי נתפסת ועד כמה עלינו לנהוג בהם בצניעות. תנחומים למשפחות ההרוגים, זהו אובדן נורא וקשה מנשוא. אני מאחל לפצועים ולכל הניצולים החלמה.

תודה לכל המחלצים ולמסייעים על עבודת הקודש שאתם עושים ללא לאות, בהתנדבות ובמקצועיות שאין כמותה. אני מצדיע לכם.

העבודה הרבה של יחידת החילוץ שלנו, של מד"א, של המשטרה ושל כל גורמי ההצלה הפועלים באזור לאורך כל השנה מחייבת יצירת מענה אזורי כולל למקרי חירום. לשם כך מוקם בימים אלה, בתמיכת שותפינו ב-JNF ארה"ב, קומפלקס שיספק שירותי חירום והצלה לצד מרכז הבריאות האזורי.

לצד האסון הנורא, מים רבים שטפו את הערבה ומילאו כל נחל, גב, מאגר ואף מקומות אחרים שלא ידעו מים רבים כל כך מעולם. כמות הגשם שירדה והמים הרבים ששטפו את הערבה מילאו את כל המאגרים ובדרך גם גרמו נזקים לכבישים ודרכי גישה. עבודות השיקום התחילו מיד עם שוך הסערה, והן נעשות במרץ על ידי רשות ניקוז ערבה, קק"ל ומשרד הביטחון. אנחנו פועלים להחזרת השגרה ואפשרות התנועה באופן מידי.

לפני חודשיים נפרדנו בצער רב מגלעד לבני. גלעד כיהן בתפקידים ציבוריים רבים ומשפיעים לאורך השנים והיה אדם, מנהל ושותף משפיע מאוד. הוא ניחן ביכולת להוביל, להנהיג, לייזם ולקדם עשייה ציבורית מגוונת ועשה זאת בדרך שלווה ויצירתית. בין יכולותיו הרבות בלטה היכולת שלו ללמוד ביסודיות נושאים שונים, וידע להציג את עמדותיו בגישה מעשית ועניינית. בשנים שניהל את החברה לפיתוח הערבה תרם רבות לאזור ולקהילה בחיזוק החקלאות, צימוח התיירות, שימוש בטכנולוגיה כדרך לגשר על מרחק, יצירת מקורות הכנסה ושימוש במשאבים ייחודיים. גלעד הצליח לבסס חברה כלכלית איתנה ודומיננטית שהשפעתה על האזור עצומה. כמו בעבודתו כך גם בתחביביו - צילום וטיסנים, גלעד העמיק, התמחה והעשיר את סביבתו. צילומיו מלווים וילוו אותנו תמיד, יחד עם העשייה וההשפעה הרבה שלו על הערבה.

תנחומי לאורית בת זוגו ולילדיה אמיר טל וזיו, ולמשפחת לבני לדורית, נגה, שני, יעל ואורי.

גלעד יחסר לכולנו מאוד.

בתום חופשת הפסח נכנס אלעזר פויכטונגר ממושב פארן לתפקיד מנהל מחלקת חינוך במועצה. אלעזר בעל תואר שני בעבודה סוציאלית עסק בטיפול בבני נוער, בליווי מנהלים ומערכות חינוך ונענה לאתגר מתוך מחויבות ורצון להוביל את מערכת החינוך ולהצמיח אותה קדימה. לצידו תעבוד אפרת שחר אשר מונתה לתפקיד סגנית מנהל מחלקת החינוך, נוסף על תפקידה כמנהלת הגיל הרך. אני מאחל לאלעזר ולאפרת הצלחה בעבודתם החשובה.

במקביל לחגיגות ה-70 למדינה, חגג היישוב ספיר 40 שנים להקמתו. בספיר (הקרוי ע"ש פנחס ספיר, שר האוצר השלישי של ישראל) מתגוררות היום כ-140 משפחות, ובימים אלה מוקמים 35 בתים במגרשי ההרחבה ביישוב. בשנים האחרונות אנחנו רואים בספיר התבססות של קהילה הולכת וגדלה, קהילה אכפתית ומעורבת מאוד בניהול ובתהליכי הפיתוח של היישוב. אני מאחל לקהילת ספיר מזל טוב בשנת ה-40 להיווסדה, ומברך אותה ואת כולנו בערבה שתמשיך להתחזק כקהילה מאוחדת ומתפתחת.

אייל בלום

ראש המועצה האזורית הערבה התיכונה

תוכן עניינים

3 דבר ראש המועצה

4 חדשות ערבה

כתבות

14 הערבה בעיניים של גלעד, צילומים וזיכרונות

20 הוי המרחקים, אלכס ליבק ורועי גלילי מלווים את נהגי משאיות התוצרת החקלאית

24 תיאטרון מקומי, סיפורה של קבוצת תיאטרון ערבה

מדורים

26 אישון במדבר

27 עשינו עסק

28 ללוש

30 צפר צמרת

32 אבנים מתגלגלות

35 אומרים שהיה פה שמח

36 עשה זאת בעצמך

37 שירה

38 המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה אזורית ערבה תיכונה

צילום שער

צילום: גלעד לבני

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

מנכ"לית

הנחה בארנונה לחיילי מילואים בשירות פעיל

לאחרונה אישרה מליאת המועצה מתן הנחה בארנונה לתושבי הערבה המשרתים באופן פעיל במילואים. ההנחה מתאפשרת במסגרת תקנות ההסדרים במשק עליהן חתם שר הפנים, לפיהן הרשויות המקומיות רשאיות לקבוע הנחה בשיעור של עד 5% מסכום הארנונה הכללית, שהוטלה על מחזיק בנכס שהוא חייל מילואים פעיל.

במהלך חג הפסח שחל בחודש שעבר, פעל צוות האחזקה והתחזוקה של המועצה כדי לתת מענה מתאים וזמין. פינוי האשפה תוגבר בכל היישובים, במוקדי התיירות, בכניסות לאתרים ובחניונים. אני מודה לאשר אלימלך ולשמעון פחימה על המסירות והעבודה המאומצת.

לאחרונה התחלנו בפעולות לשיפור חזות מבנה המועצה ואזור החניה הסמוך אליו. בסיום שלב זה יבוצע טיפול במבני ציבור נוספים של המועצה ביישוב ספיר.

רויטל טריפלר
מנכ"לית

כדי לממש את ההנחה על משרת המילואים להחזיק בתעודה תקפה של משרת מילואים פעיל (משרת לפחות 20 ימי מילואים במהלך 3 שנים) המונפקת על ידי צה"ל. מליאת המועצה אישרה את ההנחה המקסימלית האפשרית בגובה 5% כדי להביע הערכה והוקרה לחיילי מילואים בשירות פעיל. אנו מעריכים את ההקרבה האישית, המשפחתית והקהילתית הכרוכה ביציאה לשירות מילואים עם כל המשמעות והקושי הכרוכים בכך.

בעקבות היקף הפעילות הרב וכמויות האורחים שמילאו את מתחמי האירוח ואתרי התיירות

היחידה הסביבתית

הוקם מרכז קיימות חינוכי-קהילתי חדש "כמה שצריך"

לפני שנתיים יצאה גילי פינר מעידן לכנס חינוך בעיר רג'ו אמיליה באיטליה. במהלכו השתתפה בביקור במרכז REMIDA - מרכז קהילתי המתמקד בקיימות, יצירתיות וחקר של חומרים שסיימו את תפקידם המקורי. המרכז עוסק בביטויים שונים של שימוש חוזר בחומרים שיצאו משימוש, חומרים פגומים או פסולת לסילוק. חומרים לא "מושלמים" יכולים לעורר מחשבות ורעיונות כאשר נמנעים מהגדרות של "חסר ערך" ו"פסולת". חומרי הגלם שבמרכז מגיעים מ-200 חברות המובילות אליו את שאריות הייצור שלהן, מוצרים פגומים ועודפים המיועדים להיזרק. במרכז REMIDA ישנה אפשרות לפעילות לבתי ספר, לגנים, לאנשי חינוך, לאומנים ולסטודנטים ולכל המעוניין. בעקבות ההשראה שקיבלה גילי בביקור באיטליה היא החלה לקדם את ההקמה של מרכז דומה בערבה. לשם כך גויס מימון וליווי מקצועי משותפות ביחד ערבה-אוסטרליה, מהחברה לפיתוח ומהיחידה הסביבתית במועצה. המרכז נפתח החודש באזור התעשייה בספיר. אל המרכז נאספים חומרי בלאי ושאירות תוצרת ממפעלים שונים בערבה ומחוצה לה. האיסוף מסייע למפעלים בפינוי חומרי גלם לא רצויים, ולמרכז החדש

מרכז "כמה שצריך"

צילום: גילי פינר

רק כמה שהם צריכים עבור הכיתה או הגן, לא יותר ולא פחות. מתוך התחשבות באחר ובסביבה. המרכז מתוכנן להיות עוד מרכיב במכלול הכלים של עבודה חינוכית קהילתית בתחום השמירה על הסביבה ולאפשר היכרות עם חומרי גלם והתנסות בהם, ובאמצעותם לגלות שיצירתיות ומחשבה אפשריות בכל חומר ובכל מקום.

המעוניינים להצטרף למאגר המתנדבים המסייעים באיסוף חומרים למרכז החדש מוזמנים לפנות לגילי פינר 052-4260704 או לחדווה שונר 054-3666698

עידו כהן
היחידה הסביבתית

זו הזדמנות לקבל חומרי גלם מיוחדים ולשמש גם מודל לשימוש חוזר ולמחזור. בשלבים הראשונים הוא מיועד לשמש את צוותי החינוך, בהמשך את גני הילדים, כיתות ב"ס מבוגרים ואומנים בסדנאות מגוונות. המרכז נועד להעשיר את הגן והכיתה בחומרי יצירה ועבודה מגוונים. כיום נאלצים צוותי החינוך לנסוע למפעלים רחוקים ולחפש "אוצרות" או להסתפק בחומרי גלם המצויים בקרבת מקום. מרכז "כמה שצריך" מציע להם מענה מערכתית לצורך זה. כל אחד לפי צרכיו ו"כמה שצריך". שם המרכז "כמה שצריך" נובע מהנטייה האנושית לקחת הרבה כדי שלא יחסר, אבל ב"כמה שצריך" צוותי החינוך מתבקשים לקחת

470 משתתפים בפעילויות פסח בערבה

צילום: באדיבות חוגי סיירות

טיול פסח של חוגי הסיירות

מרכזי אותו פתחו תלמידי ביה"ס למחול ונגני ההרכב המוזיקלי "נשפני המדבר". משתתפי הכנס ציינו אותו כאחד הכנסים הטובים ביותר שקיימה החברה למתנס"ים לאורך השנים. תודה גדולה לכל המעורבים במלאכה: למפיקות הדס עדין ומיכל מלצר, חוות האנטילופות, החברה לפיתוח, בעלי הצימרים, אורי בראל, מדריכי הסיורים וצוות מרכז קהילה ערבה.

אילת ביגר להב
מנהלת מרכז קהילה ערבה

הפיכת הבלתי אפשרי לאפשרי, או בקיצור "חום, זבובים ואבקת קסמים", בהשראת סרטה המצוין של עופרי גלילי על ההתיישבות בערבה. במהלך הכנס נחשפו המשתתפים לחיים בערבה בדגש ההתמודדות עם האתגרים ומציאת פתרונות יצירתיים ולהשראה שניתן לקבל מהם. המשתתפים לקחו חלק בסיורים ובסדנאות והתארחו בצימרים ביישובים. האירוע המרכזי התקיים בחוות האנטילופות וכלל במות פתוחות, שוק אומנים, דוכני מזון ומופע

כ-230 חניכים השתתפו בטיול פסח לכיתות ד-ו שנערך בדרום מדבר יהודה. שכבת ו' הקדימה ויצאה במוצאי שבת לטיול לילי בחווארי מצדה, שכבות ד-ה הצטרפו אליהם למחרת ליומיים של טיולים בנחל זוהר ובנחל כידוד סמוך לערד. תודה גדולה למד"צים מכיתות י-יא שהדריכו את הטיול, לשכבה ט' שהצטרפה לעזרה, ולצוות המד"בים והגרעינרים בהנחייתם של רזיאל לוי ועדי לב מנהלת מחלקת נוער, שתכננו ובנו תהליך חינוכי וטיול לתפארת. 70 חניכים מכיתות ז-ח יצאו לטיול פסח המחוזי של תנועת בני המושבים במכתש רמון ונהנו ממסלולי הטיול היפים ומהמפגש עם חניכים בני גילם ממועצות אחרות.

חניכי קבוצות ה-ו של חוגי הסיירות יצאו לטיול נודד באזור ערד, וחניכי ט טיילו בהרי ירושלים, ממחלף חמד ועד הסטף. החניכים לקחו חלק פעיל בניווט, הדרכה ובישול הארוחות והתמודדו יפה עם מזג אוויר גשום. תודה גדולה למדריכי חוגי הסיירות.

בקייטנת פסח לתלמידי כיתות א-ג השתתפו למעלה מ-140 חניכים. פעילות הקייטנה השנה זכתה לסבסוד משרד החינוך ומהמועצה כחלק מתוכנית "ביה"ס של החגים". במהלך הקייטנה הפכו הילדים לחוקרי חיות וצמחים, בנו פירמידות וחקרו את יציאת מצרים בהיבט מדעי ומחנאי בפארק ספיר בהדרכת צוות ביס"ש חצבה. הילדים יצרו בפספס ובנגרות. תודה רבה לצוות המורים, למדריכים ולצופית לזראה רכזת הקייטנות על יצירת קייטנה איכותית.

560 עובדי החברה למתנ"סים התארחו בערבה - בחודש מרץ התקיים בערבה הכנס הארצי השנתי של החברה למתנ"סים. החברה למתנ"סים היא חברה ממשלתית בבעלות משרד החינוך והתרבות. כ-180 מתנ"סים פועלים בכל רחבי הארץ, בערי פיתוח ובשכונות מצוקה, בערים גדולות וקטנות, במועצות מקומיות ואזוריות, במגזר היהודי והלא-יהודי. כחברים בארגון היה לנו הכבוד לארח את הכנס השנה. סיפור המסגרת שנבחר לכנס הוא סיפוריה של הערבה

חגיגות 70 למדינת ישראל

קהילת הערבה התקבצה יחד לציון 70 שנות עצמאות ויצירה, עם בני ובנות מחזור תש"ח, עם הרכבים מוזיקליים מקומיים, ביצירה משותפת ובחידון שירת הארץ בהשתתפות ילדים ומבוגרים. צלום: מיכל זיו

החברה לפיתוח ובניין הערבה

**המשימה:
פיתוח כלכלי**

השינויים בכלכלה ובתעסוקה המקומית אשר נשענת בעיקרה על המשק החקלאי ניכרים בשנים האחרונות ומעמידים אותנו בפני אתגר

ובמקביל מסייעת בליווי ועזרה לקידום יוזמות עסקיות ביישובים. אנו מזמינים אתכם לפנות אלינו בכל רעיון ויוזמה ונעמיד לרשותכם ליווי ועזרה שיסייעו לכם לממש אותם.

**נעמי בקר
מנכ"לית**

בינוי

**נמשך פיתוח
המגרשים ביישובים**

חצבה: עבודות פיתוח הנחלות וההרחבה בחצבה מתקדמות. עם סיום העבודות יתווספו למושב 88 מגרשי הרחבה קהילתית ו-30 מגרשי הרחבה חקלאית.

עין ירב: עבודות הפיתוח עבור 30 הנחלות החקלאיות מתקדמות, צוותי העבודה של קק"ל נמצאים לקראת סיום עבודות העפר ומיד כשיסתיימו, יחלו עבודות פיתוח התשתיות (מים, ביוב, חשמל, כבישים).

צופר: החלו עבודות פיתוח עבור 6 נחלות חקלאיות נוספות.

**כרמל הר
מנהלת מחלקת בינוי**

פיתוח

**הצבת פאנלים
סולריים על מבני
ציבור**

בתקופה האחרונה נפגשנו עם מספר יזמים המעוניינים לקדם מיזמים מניבים בתחום הסולרי ושירותי דרך. אנו בוחנים אפשרות לשיתוף פעולה בתחום הסולרי ביישובים ובמבני המועצה, ולשם כך נערך מיפוי ראשוני של האפשרויות. במיפוי אנחנו בודקים, בין היתר, את האפשרויות לקירוי מגרשי ספורט והצבתם של פאנלים סולריים מעל מבני ציבור וחניות.

**מור זילברשטיין
מנהל פיתוח**

מרכז משתלמים

**הערכות לסיום שנת
הלימודים**

ב-5 ביוני יתקיים ברחבת הדשא המרכזית בספיר טקס סיום שנת לימודים של מרכז המשתלמים. חזרת הסטודנטים לארצותיהם תחל ב-10 ביוני. עד יציאתם עסוקים הסטודנטים בכתיבת עבודות הגמר שלהם ומתכוונים להצגתן. במקביל להיערכות לסיום השנה, התחילה ההיערכות לקליטת מחזור סטודנטים ומשתלמים לשנת תשע"ט. הגעתו של המחזור צפויה בסוף יולי ובמהלך אוגוסט 2018. החלה ההרשמה של משתלמים למשקים והיא תסתיים ב-17 במאי 2018. את ההרשמה ניתן לבצע ביישובים באמצעות משרדי הטיפול בעובדים.

15 הבוגרים של מחזור ג' ללימודי התואר השני סיימו את לימודיהם בסוף פברואר וחזרו לארצותיהם. בימים אלה חוזרים חמישה מהם, מצטייני התוכנית, לתוכנית המשך להשלמת עבודת התזה שלהם. שלושה מהם - אלכס מרואנדה, טוק מווייטנאם ועמנואל מאוגנדה - ישתלבו במחקר במו"פ ויקבלו ליווי אקדמי ומחקרי מד"ר ניבה בלום, ד"ר אפי טריפלר ומחוקר נוסף מגילת.

לאחרונה הצטרפה לצוות המרכז אפרת שקלאר - תושבת ספיר, והיא אחראית על הטיפול בחקלאים. ניתן לפנות אליה בכל נושא, לשתף ולשאול.

משרד: 077-6449455

נייד: 054-7441051

מייל: Aicat-office@arava.co.il

חני ארנון

מנהלת מרכז המשתלמים הבינלאומי בערבה

צמיחה דמוגרפית

בקמפיין הקליטה שעלה לאינטרנט בחודש אפריל צפו מעל ל-70,000 גולשים. לקמפיין הפייסבוק נחשפו 148,000 גולשים ומתוכם קבלנו כ-400 פניות טלפוניות. הקמפיין נמשך והפונים מקבלים מידע על הקליטה בערבה בסיוע ועודות הקליטה ביישובים.

פיתוח עסקי

תכנון ראשוני לפרויקט תיירותי חדש בחצבה

החברה לפיתוח מקדמת בשיתוף מושב חצבה ורשות הניקוז תכנון ראשוני לפרויקט "גבעת האזרוח" בכניסה למושב חצבה. במסגרת

הערבה ונמצאת בליבו של מרחב הטיול והסיור "סובב חצבה". בסמוך לגבעה עוברת דרך השלום לאורך הגבול עם ירדן, ובצמוד לה מצויים שמורת טבע נחל שיזף וגבעות שיזף, שבילי הליכה, רכיבה על אופניים ודרכי עפר לכלי רכב.

גלי כהן
מנהלת פיתוח עסקי

הפרויקט יוקם אתר תוכן וחוויה תיירותי שיעסוק בסיפור הקמת מושב חצבה ובסיפורם של ראשוני המתיישבים במושבי הערבה ובהיאחזויות הנח"ל בארץ. לתחום תוכן זה אין היום ביטוי במרחב תיירות המורשת בישראל. האתר יחזק את היצע התיירות בערבה ויוסיף תוכן ערכי. הגבעה שעליה מתוכנן לקום הפרויקט משקיפה על נוף

תיירות

פרויקט למיתוג תיירותי ביישובים

מחלקת התיירות עובדת בשיתוף פעולה עם עסקי התיירות בערבה לצורך מינוף יזמויות תיירותיות ביישובים ובמטרה להרחיב את ההיצע התיירותי באזור. כחלק ממיטוג התיירות החל מהלך משותף לצורך קידום המיתוג התיירותי. ראשוניים לקידום מיתוג היישוב בתחום התיירות היו תיירני מושב עין יהב. מושב פארן נמצא בתהליך דומה. קידום התוכניות נעשה בסיוע "מעוף" במשרד הכלכלה והמועצה האזורית התומכים במימון שעות ייעוץ, בליווי ובקידום עסקים קטנים.

בשנים האחרונות קידם מושב עין יהב תהליך מיתוג יישובי-קהילתי-תיירותי, מלווה ע"י תמר קוכנר, יועצת ארגונית ומומחית בשיווק תיירות. מטרת התהליך היא ליצור בעין יהב

צילום: גילה טל
יריד תיירות בעין יהב

והוסדר שילוט יישובי מאיר עיניים. אמונה, רצינות והתמדה מובילים למקומות טובים ותיירני עין יהב מוסיפים "לחשוב בגדול, לראות אופק ולהתמקד במשותף לנו ולא בשונה".

אוסי ניר
מחלקת תיירות

עוגן וחוויה תיירותית שנשענת על תיירנים רבים ככל האפשר ולאפשר מקורות תעסוקה נוספים. הוגדרו שלושה מישורי פעילות: בראש ובראשונה מינוף שיתופי פעולה קיימים ובחינת הרחבתם, בניית מערך שיתופי פעולה בקרב התיירנים כאסטרטגיה לצמיחה ולא פחות חשוב מכך שיתוף הקהילה וחשיפה במרחב הציבורי. שיתופי הפעולה התמקדו בשלושה תחומים עיקריים: שיווק, תפעול ותוכן. העבודה המשותפת התחילה בתחום השיווק, שבו התוצאות מיידיות ונראות לעין. היה חשוב לייצר הצלחות קטנות בדרך לשינוי. השיווק המשותף כלל הפקת פלייר המרכז את בעלי העסקים התיירותיים במושב. בהמשך הדרך נפתחה קבוצת וואטסאפ לתיירני עין יהב, הוגדרה ועדת תיירות מושבית, הושק עמוד פייסבוק משותף, הועלה אתר אינטרנט חדש לתיירות המושב, רוענן לוגו לתיירות עין יהב

מרכז מבקרים

מקדמים את שיווק מרכז ויידור

חופשת הפסח הביאה לערבה מבקרים רבים לכל מתחמי האירוח ואתרי הביקור בערבה ובכלל זה גם למרכז ויידור שאירח במהלך ימי החופשה כ-1200 מבקרים. לאחר ארבע שנות פעילות של המרכז ולאחר שנעשה אפיון ופילוח של המבקרים במרכז, הוחלט לצאת בקמפיין פרסום במטרה להגדיל את

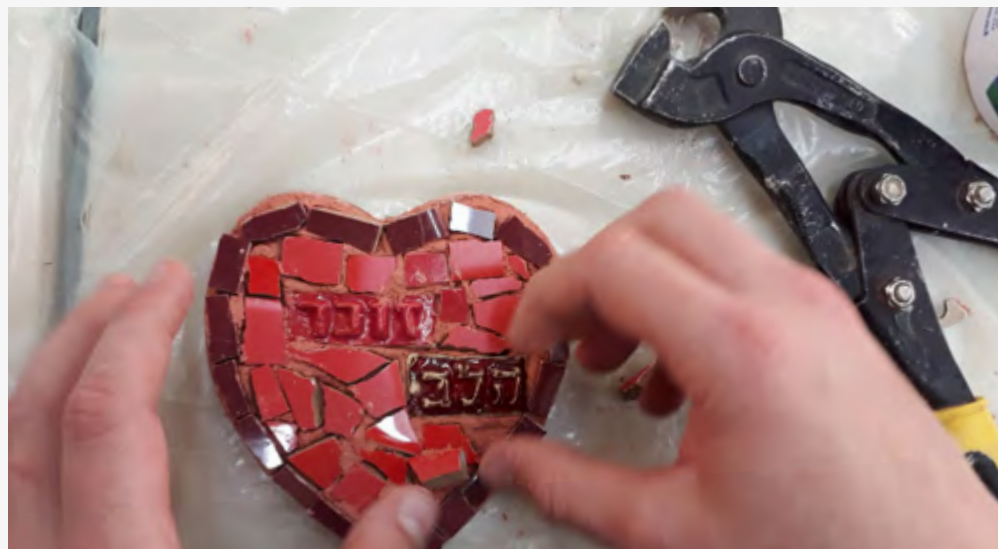
נוספת היא מועדוני הלקוחות. חברנו ל"קבוצת נופשונית" המרכזת את פעילות ההטבות של גופים רבים וגדולים: "לאומי-קארד בהצדעה" וההסתדרות החדשה. אנו מקווים שבקרוב נתחיל לעבוד גם עם מועדון "חבר" של כוחות הביטחון. אנו מקווים שפעולות אלה יגדילו את החשיפה למרכז ויידור ולכלל האפשרויות שיש לתיירות בערבה להציע.

יונתן נריסנה
מנהל מרכז המבקרים

גיל שלישי בריאות והתנדבות

צילום: דליה מטמון

"הלב זוכר"

לשביל זיכרון אשר מוצג במרכז יצחק רבין עד חודש יוני.
עירית שחר,
מנהלת מחלקת גיל שלישי, מתנדבים ובריאות

במסגרת הפרויקט יצרו בחודשים האחרונים יוצרים מכל הארץ לבבות קרמיקה אדומים, לב לכל אחד ואחת מהנופלים במלחמות ישראל ובפעולות האיבה. הלבבות קובצו

משתתפות חוג הפסיפס של הגיל השלישי ותלמידי בית הספר התיכון "שיטים דרכא", בהדרכת דליה מטמון, לקחו חלק בפרויקט זיכרון, ביוזמת "מרכז יצחק רבין לחקר ישראל".

החברה לפיתוח ובנין הערבה

עובדים לחקלאי הערבה
Workers For The Arava Farmers

שירות חדש בערבה

"עובדים לחקלאי הערבה" והמחלקה לשירותים חברתיים במועצה בשיתוף עם חברת "מתן - אינסא" בבאר שבע, מסייעים בהסדרה והעסקה של עובדים זרים לסייעוד. ניתן לפנות אלינו בבקשות להעסקת עובד זר לצורך סיעודי זר ונשמח לסייע.

לקבלת פרטים נוספים:

אביגיל ברטוב 052-4260291 | שולה קרל 052-3666473 ["עובדים לחקלאי הערבה"]
עו"ס ציפי אמבר 052-5450595 [המחלקה לשירותים חברתיים]

בית הספר היסוד שיטים

"זרעים של אומנות" פסטיבל לביטוי היצירתיות של תלמידי בית הספר

זרעים של אומנות צילום: דליה שחר

תלמידי בית הספר בצילום, יצירה ומלאכה ופעל שוק "קח-תן" שהוקם ביוזמת מורות בית הספר. נוסף על תחנות היצירה היו דוכני אוכל ופעילות ג'מבורי עבור הילדים הצעירים. האירוע הסתיים בשעות הערב בטקס שכלל קטעי נגינה, ריקוד ושירה של מקהלות בית הספר. פסטיבל "זרעים של אומנות" הוא תוצר של עבודת הצוות החינוכי והמנהלה של בית הספר היסודי, המורות לאומנות, המורות למוזיקה ומנצחות המקהלה, מורות הבוסתן וכל הצוות שהתגייס להצלחת הפסטיבל. תודה לכל העוסקים במלאכה, נתראה בפסטיבל האומנות בשנה הבאה.

רז לחוביצר

מנהל בית הספר היסודי שיטים

מעולם התוכן והיצירה באומנות אותו חווים התלמידים בשגרת הלימודים. הפסטיבל כלל תחנות יצירה מגוונות לתלמידים ולהורים אשר הותאמו לכל הגילאים. לצד הפעילויות הוצגו בתערוכה יצירות ועבודות אומנות של

במהלך שנת הלימודים מתקיימים בבית הספר שיעורי אומנות, מלאכה ומוזיקה מגוונים. האומנות מאפשרת לבטא באופן בלתי אמצעי את החיבור בין הרגש והעולם הפנימי לעולם שבחוץ, את החוויות שאנו עוברים ואת הקשר שלנו עם הסביבה. האומנות היא שפה המקרבת בין אנשים ותרבויות. לפני היציאה לחופשת הפסח התקיים בבית הספר פסטיבל אומנות עבור תלמידים, הורים וקהילת הערבה. הפסטיבל נועד לאפשר טעימה

בית הספר שיטים דרכא

עניין של זמן - תוכנית מצוינות רב-תחומית בחטיבת הביניים

פעילות במסגרת תוכנית לימוד רב תחומית צילום: רחלי ברדו

ממרכז מדע ים המלח והערבה לימדה על הזמן הגיאולוגי, ומשתתפי התוכנית למדו על ארכאולוגיה ושימור אתרים על ידי עבודה פעילה בשימור באתר הארכאולוגי "עין מרזב" ליד עין יהב. בסיוור של התלמידים בתל אביב הם צפויים לפגוש את פרופ' נגה קרונפלד-שור, ראש המעבדה לפיזיולוגיה אקולוגית ואבולוציונית ומנהלת אקדמית של הגן למחקר זואולוגי באוניברסיטת תל-אביב. לאחר מכן יבקרו במוזיאון תל אביב לאומנות הכולל את יצירת המופת של כריסטיאן מרקליי "השעון". לסיכום תהליך הלמידה יצור כל אחד מהמשתתפים עבודה המציגה את תהליך הלמידה האישי שאותו עבר במהלך המחצית. עבור התלמידים זו הזדמנות ללמידה בדרך שונה מעבר לתוכנית הלימודים הרגילה, הזדמנות המשלבת למידה, התנסות ואתגר. הם מדווחים על שיפור בחוויית הלמידה והעניין ועל דיונים ונקודות מבט הבאות לידי ביטוי באינטראקציה עם קבוצת המשתתפים. תודה לחוקרי המו"פ, למרכז מדע ים המלח והערבה, למחלקת חינוך במועצה, ולמרכז קהילה ערבה על התמיכה הנרחבת בתוכנית. אנחנו פועלים להרחיב ולהגדיל את שיתופי הפעולה לטובת העמקת העניין והלמידה של התלמידים בחטיבת הביניים.

דיתה בראונשטיין

מנהלת בית הספר שיטים דרכא

והזרמים שונים; נדב טורי, מורה למתמטיקה ומדעים, לימד על שעונים ביולוגיים כהקדמה לסיוור באוניברסיטת ת"א; ד"ר שרית פוליבודה

עם פתיחתה של המחצית השנייה של שנת הלימודים נפתחה תוכנית מצוינות רב תחומית בנושא "זמן" בהובלתן של עדי קינן רכזת המדעים בבית הספר ורחלי ברדו מחממת ערבה. בתוכנית משתתפים עשרה תלמידים מכיתות ז-ח אשר הביעו עניין להצטרף ולהתחייב לתוכנית מתוך רצון ללמוד ולהעמיק ואשר בית הספר מזהה אצלם שאיפה למצוינות. בחרנו את נושא הזמן כמוטיב מרכזי המאפשר לתלמידים הסתכלות רחבה על העולם שסביבנו דרך פריזמת הזמן. התלמידים נפגשים פעם בשבוע (ולעיתים אף יותר) לפעילות חווייתית בהובלתה של רחלי ברדו. הפעילות אורכת כשעתיים והיא מעודדת דיון ושיח בין התלמידים. נוסף על הפעילות המועברת על ידי רחלי התלמידים פוגשים אנשי צוות וחוקרים אשר מתייחסים לנושא הזמן בהיבטים שונים: טלי אמיר, מורה לאנגלית בבית הספר שהיא גם אומנית, לימדה על זמנים שונים באומנות ולאחר מכן התלמידים התנסו בעצמם בציוור אובייקט לפי הזמנים השונים

ועדה חקלאית

יו"ר חדש לוועדה החקלאית

לפני חודשיים נכנסתי לתפקיד יו"ר הוועדה החקלאית במקומו של חמי ברקן. חמי סיים חמש שנות עבודה בראש הוועדה בתקופה של שינויים בזירה החקלאית בישראל בכלל ובערבה בפרט, ובמקביל לקליטה של בנים חוזרים וחקלאים חדשים. תודה לחמי על ניהול אחראי, קשוב ויוזם. לערבה הגעתי בשנת 1984 עם משפחתי.

ופיתוח מגוון תחומי תעסוקה חקלאיים ועסקים נלווים המייצרים מעטפת של שירותים ופרנסה. בשעה טובה אושרו לאחרונה תקציבים מק"ל וממשרד החקלאות לביצוע הכשרות הקרקע לנקלטים, שהתעכבו משנת 2016. אני מקווה שבחודש הקרוב הכלים יתחילו לעבוד בשטח. מילה לסיום: אני מזמין אתכם לשתף ולהשמיע רעיונות, מחשבות ונושאים שיוכלו לקדם את כולנו.

אלון קדם
יו"ר הוועדה החקלאית

הקמתי משק במושב צופר ובהמשך הקמתי שותפות חקלאית עם גלעד לבני ז"ל. לפני שנתיים הוסב המשק למשק תמרים. נעניתי לפנייה לנהל את הוועדה החקלאית היות שאני מאמין שיש חשיבות לפעילות אזורית מאורגנת שתוביל שיתופי פעולה בין החקלאים בעיקר בתחום השיווק. על אף הקשיים התקציביים שעומדים בפנינו, אמשיך לקדם ולהרחיב את תחום ההדרכות המקצועיות. תחום חשוב נוסף הוא יצירת אקלים נוח ותנאים שיאפשרו קליטה וחזרה של הדור השני למשקים בערבה.

מו"פ

מו"פ ערבה בכנס "ישראל סיפור הצלחה"

לרגל חגיגות ה-70 למדינה נערך בחודש מרץ כנס שהפיקה קבוצת "דיעות אחרונות" תחת הכותרת "ישראל סיפור הצלחה". בכנס התקיימו מפגשים ושיחות בנושאים ותחומים רבים המייצגים את הישגי המדינה ותושביה בשבעים שנותיה. במסגרת הכנס השתתפו אנשי אקדמיה, פוליטיקאים, אנשי רוח, סופרים, יוצרים, אנשי הייטק ותעשייה ואנשי כוחות הביטחון. את החקלאות בכלל ואת החדשנות בתחום החקלאות בפרט הציגו

ויוצגו נציגי מו"פ ערבה תיכונה וצפונית. נציגי המו"פ הציגו את מיטב התוצרת והגידולים מהערבה בביתן שהוקם לצורך זה בבנייני האומה. הציבור שהגיע לכנס התעניין בחקלאות שהתפתחה במדינה. עגבניות הצ'רי המתוקות במיוחד הגדלות במו"פ עוררו עניין רב אצל רבים מן המבקרים, כך גם האבטיחים, המלונים, הענבים, הפלפלים והתמרים. האירוע היה הזדמנות לחשוף את הערבה ואת הנעשה בה בפני 2000 מובילי מהלכים ודעה שהשתתפו בכנס.

מעין קיטרון

צילום: יניב בן פלאי

שירותים חברתיים

הסתיימו סדנאות בנושא זוגיות

לאחרונה הסתיימה פעילות קבוצת אימהות אחרי לידה בתוכנית "קפה בוקר". התוכנית התקיימה בשיתוף מחלקת הגיל הרך בהובלתן של סתיו קרטג'נר ואפרת שחר. בסיום תוכנית המפגשים וההרצאות הוזמנו משתתפות שלושת מחזורי הפעילות של הקבוצה עם בני זוגן והורים נוספים שלא השתתפו בפעילות הרציפה למפגשים בנושא זוגיות ומשפחה והשילוב ביניהם. את המפגשים העביר המטפל

סיון במהלך החופשה. כל הגורמים העוסקים בטיפול ובעבודה עם הנוער בערבה פועלים יחד לקידום הפעילות והמענה לבני הנוער. זו שותפות שראשיתה בהקשבה לילדינו והמשכה ביצירת מענה התאים לכל אחד בביתו עם בני משפחתו, וכמובן גם בהקשרים הקהילתיים הרחבים. אנחנו מזמינות אתכם להתיעץ איתנו, לשאול ולשתף.

דורית לוביש (פאיאנס)
מנהלת

הזוגי עופר בשן. במפגשים עלו סוגיות של אינטימיות, תשוקה, תקשורת ויחסי אמן. לאור ההיענות הרבה שהייתה לפעילות, נמשיך לפתח את הטיפול וההתייחסות בכל הקשור לזוגיות וליחסים בתוך המשפחה.

הקיץ כבר כאן ולקראת חופשת הקיץ של בני הנוער, עו"ס סתיו קרטג'נר יחד עם רכזת תוכנית להב"ה במרכז קהילה ערבה נועה טלשיר עובדות ובונות תוכניות לקיץ שיאפשרו תעסוקה ועניין לבני נוער ויהוו חלופה להתנהגויות העלולות להביא למצבי

בוהנים מערכת טכנולוגית חדשה שתשתלב למערך הביטחון האזורי

לאחרונה קיבלו כוחות הביטחון וההצלה בערבה (כיתות הכוננות, צוות הלוט"ר, יחידת החילוץ וצה"ל) הדגמה של מערכת המשלבת רחפנים וטכנולוגיה מתקדמת שתוכל לסייע בשמירה והגנה על היישובים. צה"ל, בסיוע החברה שפיתחה את המערכת, יבצע מספר ניסויים נוספים של המערכת. נוסף על הפתרונות והחדושים הנבחרים עברו כיתות הכוננות אימונים ותרגולים מוצלחים ומקיפים לשמירה על הכשירות המבצעית. **אמבולנסים** - בחודש מרץ הוחלפו 2 אמבולנסים (עין יהב ועידן) באמבולנסים חדישים יותר עם קילומטראז' נמוך. בקרוב יוחלף האמבולנס

בצופר, ובשנה הבאה יוחלפו גם האמבולנסים בחצבה ובפארן.

ביטחון ושמירה במערכת החינוך - מנגנוני נעילת השערים בבתי הספר הוחלפו. פרט לשער הכניסה, כל השערים למתחם בית הספר מצוידים במנגנונים מגנטיים המונעים פתיחה ללא כרטיסי זיהוי אישיים, כך נמנעת כניסה של מי שאינו מורשה ויש למאבטחים יכולת אבטחה טובה יותר ובקרה על הנכנסים למתחם בית הספר.

מערכת החינוך ביצעה שני תרגולים מוצלחים שדימו תרחישי ירי טילים וכללו ירידה למקלטים וכניסה למרחבים ממוגנים. ילדי הערבה תרגלו כניסה ויציאה ממרחבים ממוגנים, אנשי סגל החינוך רעננו את הנהלים וצוותי החירום של בית הספר ביצעו תרגול של הפעלה וניהול בתרחישי קיצון.

גני הילדים מצוידים בימים אלה במערכת חדשה של לחצני מצוקה ניידים אשר מחוברים ישירות לקב"ט המועצה ואל כוחות הביטחון

הפעילים באזור (מד"א, כבוי אש, משטרה). עם הפעלת מרכז החירום וההצלה החדש המוקם בימים אלה בספיר תחובר המערכת למוקד ביטחון אזורי שיפעל באופן רציף לאורך כל שעות היממה.

הקיץ בפתח, החום עולה ואיתו מתרבים אירועי החירום. בכל מקרה חירום רפואי אל תתמהמהו וחיגו 101. בכל אירוע חריג בכביש הערבה, בשטח, בטיול או בבית חיגו 100 ודווחו. במקביל מומלץ לדווח לקב"ט בטלפון 052-3665928, אנחנו נדאג לנתב את הגורמים המקצועיים הנכונים, בזמן הנכון, למקום הנכון, שיוכלו לסייע במקרה חירום. אל תסמכו רק על עצמכם, יש לנו בערבה אנשי מקצועי המוכשרים לטפל במקרי חירום מכל סוג. אנחנו כאן בשבילכם.

נדב אילון
קב"ט

רשות ניקוז ערבה

מוסיפים 3,400 דונם של שטחי הקלאות

רשות הניקוז מבצעת פרויקט הסדרה של נחל מסור במקטע שממזרח לכביש 90. הפרויקט מאפשר פיתוח שטחי הקלאות

נוספים לנקלטים חדשים בחצבה ומביא לשיפור כושר ההולכה של הנחל והגנה על השטחים החקלאיים הקיימים. בעקבות פרויקט ההסדרה נוספו כ-400 דונם של שטחים חקלאיים. במסגרת הפרויקט הוקמה סוללת עפר להגנה על השטחים העתידיים

צילום: גל שני

עבודות בנחל מסור

ונחפרו עודפי עפר בתוואי הנחל במורד, עבודות דיפון ומעביר אירי בכביש הגישה. הרשות לפינוי מוקשים סיימה את עבודות פינוי המוקשים בסמוך לנחל ערבה באזור היישובים ספיר ועין יהב, ובעקבות הפינוי יתווספו כ-3,000 דונם לטובת שטח חקלאי. על מנת להכריז על השטח כנקי ממוקשים ומתאים לחקלאות יש להגן על שטחים אלו מפני חדירת מי שיטפונות מנחל ערבה, שיטפונות שעלולים לשאת עימם מוקשים ולזהם מחדש את השטח. אנו נמצאים כעת בשלבי הסיום של הקמת סוללת הגנה מזרחית לאורך גדת נחל ערבה. בהמשך יעביר צה"ל את דרך המערכת אל סוללה זו, כפי שבוצע במקטע הדרומי.

גיל סלויין
מנכ"ל רשות ניקוז ערבה

עמותת בין השיטין

**מכינת ערבה
במסע 70**

בין השיטין מסע 70 - שחזור הנפת דגל הדיו יחד עם שאול ספיר מהלוחמים שהניפו את הדגל במלחמת העצמאות צילום: באדיבות מכינת ערבה

הסתיים בערב הוקרה להתיישבות בערבה על הדשא בספיר. בערב ההוקרה, נוער הערבה, חניכי מכינות ערבה, מכינות לכיש ותלמידי תיכון אדם ואדמה, שמעו את סיפורם של ותיקי ההתיישבות בערבה במעגלי שיח. המסע הסתיים בעלייה לירושלים, חבירה למשתתפי המסע מצפון וטקס בברכת הסולטן שבו לקחו חלק 6000 משתתפים. שנת ה-70 למדינה אינה שנה רגילה. בן גוריון אמר "מדינת ישראל תיבחן בשנת ה-70 להקמתה". הוא ראה את שנת ה-70 כשנה של חילופי דורות בה דור המייסדים הולך ונעלם ומגיע תורו של הדור הצעיר לקחת את הדגל וההובלה. זה כבוד גדול עבורנו במכינות הערבה שזכינו להוביל מהלך חשוב כזה, שמחבר את כל קצוות העם וכל קצוות הארץ, ואנחנו חשים שזו הדרך הראויה להיכנס אליה ליום העצמאות ה-70 של מדינתנו האהובה.

**נתנאל אלינסון, ראש מכינת ערבה-חצבה
אבישי ברמן, מנכ"ל העמותה**

"מסע 70" הוא פרויקט ביוזמה משותפת של ארגונים חברתיים אשר חברו למסע רגלי של 7 שבועות, שהתחיל בשני קצוות, מאילת בדרום ומתל חי בצפון, והסתיים בירושלים. מטרתו העיקרית של המסע היא לציין ולחגוג 70 שנים להקמת המדינה. עשרות אלפי צועדים השתתפו במסע, בהליכה רגלית רצופה שכללה ביקור במאות אתרים חשובים ומפגש עם דמויות רבות מהחברה הישראלית. מכינות הערבה הובילו וניהלו את מהלך המסע הדרומי. המסע החל בשחזור הנפת דגל הדיו באילת. הדגל שהונף הורכב מ-70 טלאים שעל כל אחד מהם חתמו לוחם או לוחמת מתש"ח. חניכי מכינת חצבה ביקרו במהלך חודש ימים בבתי הלוחמים הוותיקים, שמעו את סיפורם והחתימו אותם על הדגל איתו צעדו משתתפי המסע לאורך 413 קילומטרים עד לירושלים. המסע שעבר בערבה נמשך יומיים. הוא התחיל בשיזפון בנסיעה בטנקים של חיל השריון ונמשך ברכיבה על אופניים בציר המעיינות. היום הראשון

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

**תמרה ברוס,
יו"ר ועדת ההיגוי
האוסטרלית, סיימה
ביקור בערבה**

תמרה ברוס, יושבת הראש האוסטרלית של ועדת ההיגוי של שותפות ערבה אוסטרליה ביקרה לפני שבוע בערבה. תמרה מתנדבת בשותפות כבר יותר מ-10 שנים, ובשנה האחרונה קיבלה על עצמה את תפקיד יושבת הראש. תמרה ביקרה בערבה עם סטיסי היימן מתאמת פעילות השותפות באוסטרליה. יחד עם המתנדבים מהערבה

במסגרת תפקידי היו לי הזכות והכבוד לקדם את הקשר בין הקהילות בד בבד עם תרומה עמוקה לפיתוח אזורי, כלכלי וחברתי בערבה. אמשיך לסייע לשותפות במסגרת תפקידי החדש כממונה על כלל השותפויות של הסוכנות היהודית בדרום. פורסם מכרז לניהול שותפות ביחד ערבה אוסטרליה, ואני מאחלת בהצלחה למי שייבחר/תיבחר להנהיג את השותפות בשנים הבאות.

**אורית כהן אלקיים
מנהלת השותפות**

הן ביקרו בפרויקטים של השותפות, קיימו פגישות עם צוותי חינוך, עם מנהלי בתי הספר, עם צוות המו"פ ועם ראש המועצה. במהלך הביקור הוצגו הפרויקטים שבהם תמוך השותפות בשנה הקרובה ונעשתה בחינה של מידת ההשפעה של הפרויקטים שבהם השותפות מעורבת וכן רעיונות ותחומים שניתן לקדם בשנים הבאות.

בימים אלה אני מסיימת את תפקידי כמנהלת השותפות אחרי 8 שנים. שנים אלו היו עבורי משמעותיות מאוד. זכיתי להיכרות עמוקה עם הקהילה היהודית באוסטרליה והיכרות משמעותית לא פחות עם קהילת הערבה.

מקללים בְּרוּחַ

ימי לילה עמוק ב-8.5.18
8-10.5.18

יום ג' | 8.5.18 | 20:30

שירה בו-זמנית

מעגלי משוררים

בכל יישובי הערבה

הכניסה חופשית

עידן גיורא פישר

מה למדת מהסיפור

מפגש הנוגע ללב ומעלה חיוך על השפתיים. מבוסס על ספרי השירים "אחרי זה" (עם עובד 2018), "צירי חיים" ["קשב לשירה"] ו-"מה למדת מהסיפור" (עם עובד 2017) שזכו להערכת הביקורת ולהצלחה יוצאת דופן אצל קהל הקוראים.

בספרייה | לפרטים: גילי 052-4260704

עין-יהב רוני סומק

נקמת הילד המגמגם

על חדר הלידה של השיר ועל המשורר כצייד ועל המעבר ממגרש הכדורסל למגרש הכתיבה.

במועדון לחבר | לפרטים: איריס 052-8744324

חצבה זלי גורביץ'

שירים מספרים שנכתבו בתקופות שונות תוך דגש על המוזיקה, הקצב והקול, והשינויים שחלו בהם עם השנים.

בספרייה | לפרטים: מיכל 052-3666261

ספיר ניסים קלדרון

מאיר אריאל המשורר המקורי,
ובוב דילן באופק יצירתו

מה גורם למאיר אריאל להיות מוערך ומושמע יותר אחרי מותו הטרגי מאשר בחייו? תחנות בדרכו והסברים לשאלות שדרבו מציבה.

בספרייה האזורית | לפרטים: 08-6592268

צוקים נעם פרתום

בלתי ניתנת לעצירה

מופע יחיד פואטי-מוזיקלי. לאחר שתבצע משיריה תקיים פרתום שיחה אסוציאטיבית עם הקהל על כתיבה, שירה כאמנות, הדיבור החי מלב אל לב, חשיפה בעידן המידע והאינטרנט, שירה פוליטית ומגדרית ופמיניזם ואיך מתפרנסים מכל זה.

בחצר כפר האמנים | בר באמצע המדבר פתוח
לפרטים: הגר 054-7869914

צופר הדס גלעד

על שפת החול ושפת הלב

מפגש בגובה העיניים ובגובה הלב בעיקר על שירה וכתיבה, אבל עם חלון פתוח לכל שאלה שתבוא לבקר

במועדון לחבר | לפרטים: תמר 052-8694587

פארן דורי מנור

ההיסוס המתמיד בין הצליל למשמעות

המשורר דורי מנור יסוחח על המהלך שהוביל בשירה הישראלית וידבר על השראה, על מלים אהובות ועל הלחנת שירה.

בספרייה | לפרטים: נגה 052-5450750

יום ה' | 10.5.18 | 20:30 | גמלאייה
מופע סיום בשיתוף עם "מקום לשירה"

פופואטיקה ואינטרנטיקה

משוררים צעירים העוסקים בשירתם בתרבות פופולרית ובאינטרנט קוראים שירה ומשוחחים.

עם נועה שקרגי, ערן הדס וגלעד מאירי

על המוזיקה: איתי פרל בשירים מתוך האלבום **מלון ערבה**. פסנתר חשמלי: דודו חמד.

מחיר: 40 ₪ | רכישת כרטיסים באתר סמרטקט ערבה

יום ג' | 9.5.18 | 20:00 | אולמ מוסנא

הקרנת סרט "הגננת"

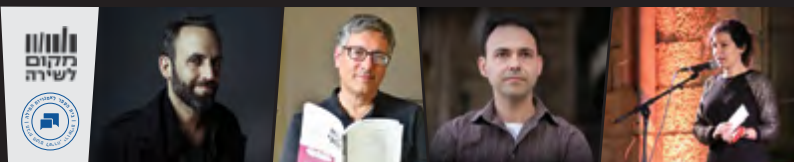
ומפגש עם היוצר נדב לפיד

נבחר על ידי מבקרי הקולנוע הישראליים
לאחד מ-15 הסרטים הישראליים הטובים
ב-70 שנות מדינה

מחיר: 25 ₪ | רכישת כרטיסים באתר סמרטקט ערבה

הערבה דרך העדשה של גלעד

רינת רוזנברג

גלעד לבני נפטר לפני חודשיים, ב-5 במרץ 2018. מיום שעמד על דעתו גלעד צילם. התבונן וצילם. הוא ראה תמונה גדולה ולא ויתר על פרטים קטנים. דרכו לצלם הייתה מתוך התבוננות ועניין באנשים, בסיטואציה, בנוף. הייתה בו היכולת לראות את הצבע המיוחד והשונות שיש בכל רגע, בכל מקום, בכל אדם. מרבית מצילומי הערבה לאורך השנים באירועים, בימי חג וברגעי חולין, היו צילומיו של גלעד. התשוקה שהייתה בו לצילום השאירה לכולנו נכס תיעודי עצום שמבטא את הרגישות, האהבה והכבוד שנתן למושאי הצילום שלו, לאנשים, לאירועים, לערבה ולנופיה.

גלעד לבני בצילום עצמי עם רחפן

ששון אליאס ודליה שחר, חג שבועות בצופר 1988

אבות ופעוטות צופים במופע במדברחוב

ובשנת 2011 עבר להתגורר עם אורית במושב פארן.

בשנת 2012 חזר למלא תפקיד ציבורי בערבה והתמנה למרכז משק בפארן. בתפקיד זה ראה שליחות גדולה ובמסגרתו הוביל מהלכים שאפשרו את הצמיחה והקליטה במושב. גלעד ראה לנגד עיניו את התפתחות הקהילה בפארן כיעד והיה מלא אופטימיות ופעל למימושו. פעולותיו הביאו לקליטה של בנים רבים במושב בשנה האחרונה. גלעד היה איש נעים הליכות עם אורך רוח, ראייה רחבה ויכולת להכיל ולהוביל תהליכים ושינויים. הוא ידע ליצור איזונים בין הפרטי לציבורי ולא חדל לגלות עניין ולהתפתח באופטימיות ובהתמדה.

כמנהל היה בו שילוב של סמכות, מסירות, אהבת הזולת ויכולת להיות תמיד בהקשבה תוך שהוא נותן לצוותים ולעובדים שניהל את התחושה שהוא עומד תמיד מאחוריהם ומאפשר להם חופש פעולה ויצירתיות בגיבוי מלא שלו!

האיזון שאפיין את גלעד ניכר גם באהבותיו, אותן לא זנח אף פעם, המשפחה והצילום. גלעד צילם תמיד והייתה לו ראייה ייחודית. אהבתו לאובייקטים ולסיטואציות שצילם ניכרת בכל צילום שלו. אפשר היה לסמוך עליו תמיד שיצליח להוציא את היופי, העניין והשונות בכל פריים שצילם. הנדיבות הגדולה שלו באה לידי ביטוי גם בצילומיו.

אהבתו למשפחתו הייתה עצומה. הנכדים הצעירים היו בבת עינו ולא עבר יום שלא ביקר אותם.

תנחומים למשפחת לבני לדורית, נגה, שני, יעל ואורי, לנכדים יואב, עומר ומיקה, לבת זוגו אורית ולילדיה אמיר, טל וזיו.

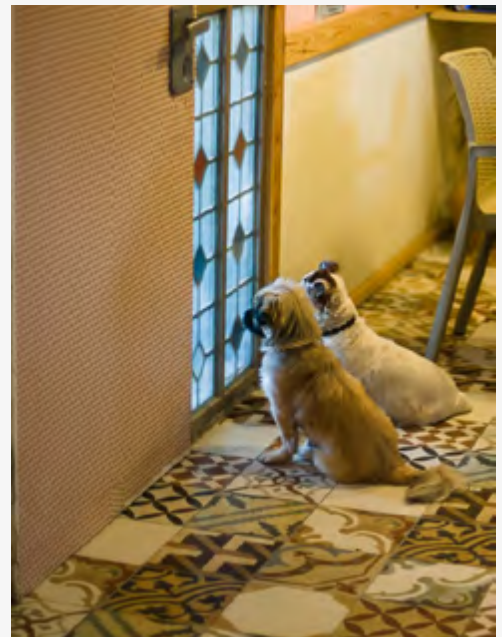
צילום: אלעד גייזלר

גלעד, בן לשמואל ומרים ואח לאורנה, נולד ב-1 באוגוסט 1959 בכפר סבא. המשפחה התגוררה ברמת גן, שם למד בכיתות א' וב'. לאחר מכן עברה המשפחה לבאר שבע. בגיל 14 התאהב בתחום הצילום, אהבה זו ליוותה אותו מאז, מהימים בהם היה מצלם ומפתח את הצילומים בחדר חושך שהקים בבית הוריו. את לימודיו בתיכון לא סיים, ובמהלך כיתות י"א וי"ב עבד בחווה חקלאית בבאר שבע.

גלעד התגייס לצה"ל ושירת בחיל שריון. במהלך שירותו הכיר את דורית ובשנת 1982 נישאו. לאחר שהשתחרר מצה"ל עבד כמאבטח בארץ ובחול. בשנת 1984 התקבלו דורית וגלעד למושב צופר והקימו את ביתם בערבה. באותה שנה נולדה גם בתם הבכורה נגה. בהמשך נולדו שני, יעל ואורי. בסוף שנות השמונים הקים עם אלון קדם שותפות חקלאית. בשנת 1994 התמנה לתפקיד מרכז המשק במושב צופר. תפקיד זה היה ראשון בשורה של תפקידים ציבוריים שאותם מילא. בשנת 1997 התמנה לתפקיד מנכ"ל החברה לפיתוח הערבה. בתפקידו זה קידם את החברה ואת הפיתוח האזורי בגישה חדשנית, ייחודית ופורצת דרך שאפיינה אותו תמיד. הוא הקים את המחלקה לטיפול בעובדים הזרים, הוביל את מרכז המשתלמים ואת הקשרים עם ממשלת תאילנד, הקים את סטודיו ערבה ואת סלקום ערבה שהייתה חברת התקשורת הראשונה בישראל שאיגדה, תחת אותה מטריה, את שירותי הטלפון והאינטרנט כחבילת תקשורת. פעילותו זו שמה את הערבה ואת תושבי הערבה בחזית התקשורת הסלולרית בישראל עם שירות וקידמה שהיו חשובים בעיניו מאוד. הוא קידם את תחום התיירות ואת התשתיות האזוריות והיה מעודכן תמיד בכל חידוש טכנולוגי ותקשורתי ועשה רבות כדי להוביל את הערבה ואת תושביה קדימה. גלעד פיתח את תחום האירועים האזוריים, והבולט שבהם היה אירוע הטיסנים. האירוע הביא לערבה אלפי מבקרים והוביל לכך שהערבה היא גם היום אבן שואבת לטיסנאים מכל הארץ. את תפקידו כמנכ"ל החברה סיים בשנת 2010. אחריו שימש כיועץ של רשות ההגירה והוביל את השינויים והרגולציה בתחום ההשמה של עובדים זרים בישראל. בשנת 2007 הסתיימו נישואיו עם דורית. בהמשך נקשרה נפשו בנפשה של אורית

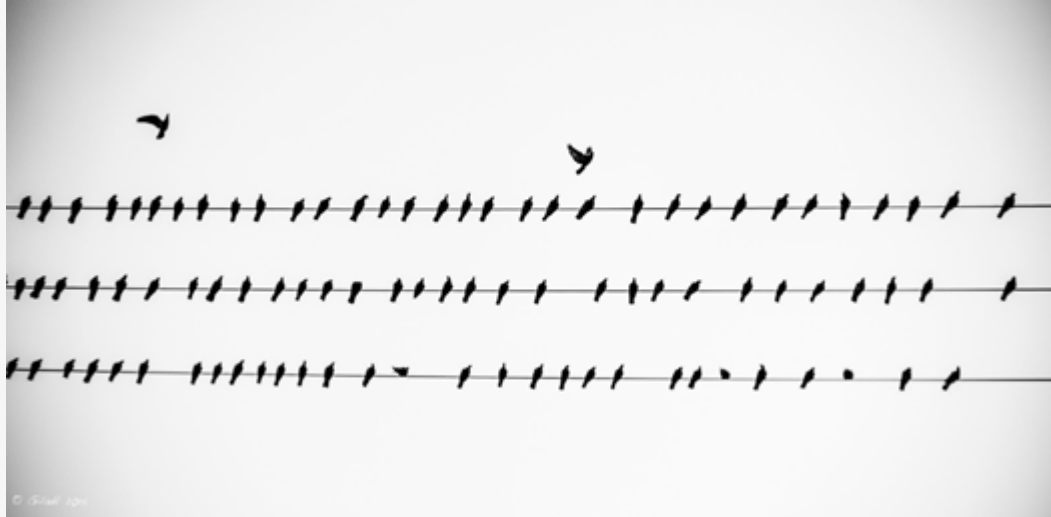
נגה ויואב

הכלבים מרקו ופאפי ממתנים לבאים

טיסן במנחת עין יהב

ציפורים על חוט

יואב גיבורי במנחת עין יהב

הפלאפל ומש

במופע השנתי של בית הספר למחול

שיטפון בנחל צין

אימון של יחידת חילוץ ערבה בנחל צין

סרחקים

רועי גלילי, צילום: אלכס ליבק

זאהר בסקניה

גלילי וליבק מתחקים אחר חייהם של הנוסעים למרחקים ארוכים

את המשאיות הרבות שנוסעות על כביש הערבה כולנו רואים. מה אנחנו יודעים על הנהגים שחלק גדול מהם אחראים להובלת התוצרת החקלאית שלנו מהערבה לשווקים? סיפורם של האנשים מאחורי ההגה.

סופה

הפתאומית שלנו ובעיקר אלכס ומצלמת הברזל הסקרנית שלו די מביכים אותו, אבל אני מדובב אותו בחריצות עד שהוא מתרצה. בזמן שאני מרותק לסיפורי הדרכים של לוחם הכבישים הוותיק נכנס אלכס אל הקבינה ומתעד בחריצות. אני חש רתיעה קלה מן החדירה אל האינטימיות, אבל זאהר דווקא שמח להראות לנו את החדר הנווד שלו. בקבינת המשאית המון תאים ובהם כל מה שצריך מי שנווד בדרכים: מקרר מאובזר, מגבות, סדינים, בגדים להחלפה וכמובן, איך

בבקבוק המים שטף פנים ויחד עם הסערה יצא דרומה, אל הדרך. באחת וחצי לפנות בוקר עצר לעוד כוס קפה בדימונה סחופת הרוחות ובשלוש הגיע טרוט עיניים אל רמפת ההעמסה בצופר, ממש יחד עם הסופה שפרעה בלוריות ניילון בחממות. בשבע וחצי בבוקר אלכס ואני פוגשים אותו בעידן, מחכה ל"השלמה" אחרי שהספיק להעמיס עשרה משטחים בצופר ועוד שניים בחצבה, וכשאנחנו מחמיאים לו על רוורס מושלם אל הרמפה הוא מחייך בביטול. ההתעניינות

רוחות פרצים פתאומיות הדהירו גלים על פני המפרץ וטלטלו את מעבורות הענק בנמל אשדוד. במפרי האספלט נרעדו המשאיות ונהגים שסיימו לפרוק מכולות לפני סגירת הנמל התעוררו לרגע מתנומה חטופה לפני נסיעה דרומה להעמסה נוספת בבתי האריזה בערבה. במיטתו הצרה בקבינה שבקומה העליונה של משאית הסקניה, התעורר זאהר ולא הצליח להירדם, הוא לגם מהתרמוס את סופו המר של הקפה,

אלכסנדר

זיארה (מסיבה)

קשה. גם לאימן שנוהג במשאית כבר עשרים ושמונה שנה, קשה לפעמים. גם ילדיו וגם נכדיו נולדו בשנים האלו, על הדשבורד תמונות של הנכדים הטריים, כשקשה הוא מתבונן בהם ומתעודד. וחוף מזה גם אלוהים איתו: כמסלמי אדוק הוא שומר תמיד בחזית החלון, נקי וחגיגי, את ספר הקוראן. משבע בערב ועד אחת עשרה בלילה - העמסות: בטרנזיט רוקדים שני נהגים מיומנים ואלס עם המלגוזות, אחד תאילנדי ואחד בדואי. כשאימן יורד להתפלל מגיעים משומקום גם ממדוח משיבלי, מחמד מטובא ואיברהים מאום אל פאחם. החבר'ה באים להתעניין ולהצטלם, מביאים איתם מגש בקלאווה, בדיחות פנימיות ואחלה אווירה.

ובינתיים עושה אלכס בוק לקבינות המשאיות עם חדרי השינה והמיטות שמעליהן. כולן בלי יוצא מן הכלל מבריקות מניקיון ומלאות באופי: שלל מדבקות, מגבות וצעופים מתנוססים מעל המיטות שבקבינה, ופה

אחר הצהריים אסף מכולה באשדוד וירד איתה לעידן. מעידן ייסע לנמל אשדוד שם יחליף משאית, ירד לאילת, יאסוף סחורה ובאבחת הילוכים והגה יחתוך את הארץ עד קריית שמונה. השעה עכשיו שש אחר הצהריים ומחר בבוקר הוא כבר מתכנן שינה אחרי מקלחת בבתי האריזה בצפון...

ומחר בערב, יעמדו אלכסנדר שהעמיס אבוקדו בקרית שמונה וזאהר שיגיע עם פלפל מפארן, בתור המשאיות הארוך מול שעריו של נמל אשדוד. משומקום מתנגן באזני פתאום, שיר ישן של דיוויד ברוזה (מילים מאיר אריאל):

מכאן לאיזו עיירה נידחת
עד לאן סוחבת פרנסה
ולהיכן רצים בשביל פת לחם...
יוצא אדם לדרך ארוכה
הוי המרחקים המרחקים...

אבל האמת היא שאלכסנדר אוהב את העבודה, אוהב את הנמלים, את בתי האריזה, את הנהיגה, את הכבישים והמרחקים. רק קצת קשה, הוא מודה. לפעמים.

לא, פק"ל קפה. בחלקה האחורי של הקבינה מיטה די מרווחת ומעליה מגבת צבעונית ושלל סטיקרים משעשעים בנוסח "אני לא נוסע מהר - אני טס נמוך".

לצלילי קולה של שרית חדד - הזמרת האהובה עליו - הוא מספר למה הוא אוהב כל כך את הסקניה סי פי 16 טופליין שלו ומסביר באריכות למה הוא מעדיף אותה על משאיות אחרות ובעיקר על המתחרה הוותיקה והעקשנית וולוו אף אייץ'. אחרי יותר מעשרים שנה כנהג וסדרן בחברות הובלה רבות כל כך, זאהר הוא אנציקלופדיה מהלכת לתולדותיהם של הטרנזיטים ובתי האריזה בערבה. את כולם הוא זוכר, מתאר ומדרג. בשנים האלו הספיק להתחתן, לעשות חמישה ילדים, לבנות בית בדבורייה כפר הולדתו ועוד כל מיני. בסופי השבוע שביין חמישי למוצ"ש הוא חוזר הביתה ועם אשתו הוא מדבר כל ערב בטלפון, אבל ביתו האמיתי, כך נדמה לי, הוא באקווריום הפלדה והזכוכית המטופח הזה ובדרכים שבהן העביר את מרבית חייו.

אלכסנדר

לאלכסנדר יש כתפיים רחבות וחיוך טוב, אבל שיניים אין לו. הוא איבד אותן ב-1981 כשהיה חיל צעיר במלחמה באפגניסטן. כשחזר מהמלחמה, לאחר שנמלט משבי הטליבאן האכזרי, היה איש צעיר ושביר.

איך מתמודדים עם העייפות? הכי טוב, אומר אלכסנדר, לישון. פשוט לעצור ולישון. וחוף מזה? הרבה סיגריות, הרבה טלפון, הרבה מוזיקה, הרבה מחשבות

סיפורו המצמרר מזכיר סצנות מ"צייד הצבאים". בבית חולים צבאי במוסקבה השתקם כמה חודשים ובסנט פטרסבורג עיר הולדתו נישא. ב-1986 עלה ארצה ומאז הוא על המשאית. יש לו כבר נכדים ובית בחולון. געגועים לרוסיה, אין בכלל. אבל לפעמים, בלילות הנהיגה הארוכים, הוא נזכר בחודשיים ההם, המסויטים, שבהם שכב בצינוק הצר ואז מתעקם פיו בחיוך מר ועיניו מתכסות עצב.

איך מתמודדים עם העייפות? הכי טוב, אומר אלכסנדר, לישון. פשוט לעצור ולישון. וחוף מזה? הרבה סיגריות, הרבה טלפון, הרבה מוזיקה, הרבה מחשבות. איש קשוח: היום

איתנו מזדקנים. ואיתנו גם נאבקים: כמה חברות הובלות פשטו רגל בשנים האחרונות, הקשיים שעוברים על החקלאות הישראלית אינם פוסחים על החברות שמורידות מחירים ומצמצמות נפחים.

הוי המרחקים

אחר הצהריים שככה הסופה והים בנמל אשדוד שוב שקט וחלק. בשבע וחצי מרימה ספינת המכולות עוגן ונעלמת אל הים בנצנוץ פנסים. על הכביש מאשדוד לערבה דוהר אלכסנדר ומשתדל לחשוב רק מחשבות טובות. זאהר עייף, קצת אחרי חצבה הוא שם שעון מעורר ונעצר לישון לפני העמסת לילה בעין יב. איימן מספיק לעבור בבית בלוד, להתרחץ, לנשק את הנכדים ולהמשיך לטרנזיט של עין תמר להעמיס אבטיחים לשוק ירושלים. אלכס מרוצה, הוא סיים עוד ששן של צילומים ומעלעל בתמונות ואני סוגר את בית האריזה ונוסע הביתה. בדרך חולפות על פניי המשאיות שיצאו מן הטרנזיט ואני מנופף להם לשלום וחושב על נהגיהן, שיוצאים אל הדרכים, על הבדידות והכבישים הארוכים שמצפים להם בחושך לאורכה ולרוחבה של הארץ ועל כל העמל הרב הזה שכרוך בהובלת הפירות והירקות, מלאכת החיים שמתנהלת שם במרחקים ולעולם לעולם איננה נגמרת.

איימן

שקשורה באופן הדוק כל כך לחקלאות ולחיים שלנו. לא קלים הם חיי הנהגים אבל איכשהו כולם די מרוצים, כך נראה. וזה לא מקצוע לצעירים, מעט בני עשרים עד שלושים יש בתחום הזה. מרבית הנהגים מבוגרים, מכירים היטב אותנו החקלאים ויחד

ושם גם איזו כרית וורודה ומפונפנת (ואפילו בובה של דובי נדמה לי שראית...).

חוץ מקצת בדואים ומעט עולים ותיקים מרוסיה, נשלט תחום ההובלות על ידי נהגים ערבים מכפרי הצפון, ואנחנו מתרגלים איתם ערבית, שומעים בדיחות נהגים ושואפים את ריח השווקים הסיטונאיים: ריחות צמיגי מלגזות ומלוניס, סיגריות וקפה מהגליל. את החגיגה הזאת הם ממשיכים, כך מסתבר, גם כשיוצאים לדרך, בשיחות ועידה טלפונית עמוק אל תוך הלילה, "לפעמים עד צריפין ואפילו חיפה", מספר איימן. על מה מדברים? "שטויות, בעיקר בדיחות וקצת על החיים".

לא קלים הם חיי הנהגים אבל איכשהו כולם די מרוצים, כך נראה. וזה לא מקצוע לצעירים, מעט בני עשרים עד שלושים יש בתחום הזה. מרבית הנהגים מבוגרים, מכירים היטב אותנו החקלאים ויחד איתנו מזדקנים

מוחמד מדבוריה

עוד דרך להפיג את השעמום ולהתמודד עם העייפות. הנהגים הם פילוסופים מפוספסים: לכולם יש מה להגיד כמעט על הכול ולכולם חשוב לא להיות שקופים: שנכיר ונעריך את העבודה הזו שלהם, הסיזיפית, המתישה,

מימין לשמאל: איימן, מחמד, ממדוח ואברהים

איימן ג'אבר עם ילדיו

בצירוף מקרים עגום, התבשרנו ביום חמישי 26.4.18 בערב, ממש עם הורדת הכתבה לדפוס, על משאית שנלכדה ונסחפה בערוץ נחל צין בדרכה מן הטרנזיט של עין תמר לשוק ירושלים. היה זה איימן ג'אבר מטייבה, (לא איימן שהוזכר בכתבה), נהג ותיק ובן בית של ממש בבתי האריזה של הערבה שעבד בחברת ההובלות "קניון עמיחי". דגנית מ"קניון עמיחי" מספרת על איימן שהיה נשמה ענקית, עם נתינה אינסופית, לב ענק וחיוך תמידי. בצער רב אני מצטרף לדבריה ושולח תנחומים למשפחת ג'אבר ממני ומחקלאי הערבה. הכתבה הזו מוקדשת לשותפינו נהגי המשאיות במרחקים ולאיימן שיצא אל הדרך הארוכה ולא שב.

תיאטרון ערבה

צופית לזראה

צילום: אורה פרס

חלום על תיאטרון יצירתי, מקומי קהילתי צמח לאט מרעיון, לניסיון ולהקמת קבוצה פעילה. "תיאטרון ערבה" העלה בחודש שעבר מופע שני "קול כיסא", תוצר של עבודה משותפת וכוחות מקומיים מקצועיים. זהו סיפור על דרך, על ערך ועל חלומות.

ענתה מאיה גרוסמן, אחת מחברות הקבוצה, לשאלתי מדוע הצטרפה לתיאטרון הקהילתי ולמה בכלל צריך קבוצה כזו: "חיפשתי מקום להביע את עצמי ולעשות קאמבק ליצירתיות שלי. צריך תיאטרון בדיוק בשביל אנשים כמוני, במה למי שחיידק הבמה והמשחק נמצא בו באופן קבוע". רעות שיפמן צורף, חברה נוספת בקבוצה, הוסיפה: "הקמת תיאטרון קהילתי הוא חלק מגדילתה של חברה ומקום להבעה אישית וקהילתית בצורה שונה. אני חושבת שכל קהילה זקוקה לתרבות ומה יותר טוב מתרבות שאנחנו יוצרים ומפתחים בעצמנו?"

מחלום למציאות

עברו לא מעט שנים עד שהצלחנו להפוך את החלום הזה למציאות. אביבה פז ואני הגענו לערבה בשנת 2000. אביבה הגיעה לאחר שרקדה, שיחקה ושרה על במות ישראל ועל במות בחו"ל. אני, לעומתה, הגעתי לערבה מאוד צעירה ואת לימודי המשחק המקצועיים שלי עשיתי תוך כדי הקמת משפחה ומשק במושב עידן. את אביבה הכרתי כאן, כשעבדנו יחד

לשירים וחלקם קטעים מקוריים שנכתבו על ידי חברי הקבוצה. כל הקטעים הם תוצאה של עבודה שנעשתה לאורך השנה יחד איתנו, מנחות הקבוצה, אביבה פז ואני. אין זה המופע הראשון שהתיאטרון הקהילתי בערבה מעלה. לפניו העלנו את ההצגה הקצרה "מי שתה לי?" - עיבוד לספרה של שהם סמיט בשיתוף הספרייה האזורית לכבוד אחד ממפגשי "תה, סיפור ועוגייה", ולפניה הועלתה הצגת המקור "אזלו הכרטיסים" - הצגה בהשתתפות שתי שחקניות, שנכתבה על ידי שרון רג'ינאנו בשיתוף אביבה פז, מיכל ורד ועירית שלג.

העבודה על "אזלו הכרטיסים" ארכה כמעט שנה והיא הייתה הבכורה, הרמת המסך, של תיאטרון קהילתי ערבה. הרעיון של תיאטרון מקומי קהילתי נהגה ונחלם כבר כמה שנים. הוא לא התחיל אתמול ולא אשתקד. זהו חלום של אלו החיים בערבה ומסרבים לוותר על אהבתם לבמה ולתיאטרון. זהו חלום של כל אלו שמאמינים שתיאטרון הוא כלי ביטוי חזק ומשמעותי ומאמינים שיש בערבה אנשים כישרוניים שמחפשים מקום לביטוי. כך למשל

עד הרגע האחרון בערב יום שלישי שלפני ליל הסדר לא ידענו, חברי קבוצת התיאטרון הקהילתי ערבה, אם יגיע קהל לצפות בנו במופע החדש שהעלנו - "קול כיסא". בכל זאת מדובר בשבוע שבו רוב האנשים עסוקים בניקוי חלונות, פינוי ארונות ובישולים לקראת החג ונראה שמלבד למשפחות השחקנים, יציאה מהבית בערב בשביל לצפות בתיאטרון מקומי, לא תהיה בראש סדר העדיפויות של אנשי הערבה. אך ברגע שנדלקו אורות הבמה, החששות התפוגגו. הקהל הגיע, לבדוק ולפרגן. המופע קלח, הכול עבד, קטע אחר קטע. בסיום הריע הקהל, והערב הוכתר כהצלחה גדולה! מי היה מאמין...

המופע "קול כיסא" היה עבורנו ההוכחה שתיאטרון מקומי בערבה אינו פנטזיה של משוגעים לדבר אלא מציאות שהולכת ומתהווה. המופע הועלה לראשונה מול קהל של כ-500 צופים בכנס של החברה למתנ"סים שהתקיים בערבה בחודש מרץ, ולאחר מכן הוצג לקהילת הערבה. המופע בנוי מקטעי במה קצרים, חלקם מתוך מחזות, חלקם עיבוד טקסטואלי-ויזואלי

צילום: יוחאי לזראה "אזלו הכרטיסים"

בבית הספר למחול של מרכז הקהילה. במקביל לעבודות אחרות, שתינו ניסינו לבסס את תחום התיאטרון בערבה במסגרות שונות; אביבה עבדה עם קבוצות נוער שאף העלו כמה מופעים. אני לימדתי בבתי הספר היסודי והתיכון ובחוגי בית. היו לנו ניסיונות לגייס מבוגרים לתיאטרון ובכל זאת התיאטרון המשיך להתפשט בערבה כמשהו חובבני לילדים ולא מסגרת מקצועית למבוגרים. לפני שנתיים התחילו להבשיל התנאים להקמת תיאטרון מקומי; אילת להב-ביגור, מנהלת מרכז הקהילה, החליטה לנסות ולקדם את התחום לא רק בבתי הספר, משרד התרבות העניק למועצה תקציב התחלתי להקמת תיאטרון קהילתי ושתינו היינו בשלות לעבודה על המחזה המקורי "אזלו הכרטיסים" יחד עם נעמה דובר מעין יהב, שמעידה כי הצטרפה לתיאטרון כהמשכיות לעבר אמנותי. העבודה בשנה הראשונה הייתה מצומצמת. הצלחתה של ההצגה חשפה את קיומו של התיאטרון למבוגרים ובעקבותיה עוד ועוד אנשים פנו ואמרו שהיו רוצים לקחת חלק ביוזמה ובפעילות כזו. מאז עברו בתיאטרון הקהילתי מספר לא מבוטל של מבוגרים. אנשים הצטרפו ואנשים גם עזבו, אך נכון להיום יש קבוצה פעילה של עשרה שחקנים, שתי בימאיות ועוד אנשי הפקה - מיכל סלה, גפן בן דוד, טל שרב -המצטרפים בשלב העמדת המופע בעיצוב תלבושות, בבנייה והקמה של תפאורה, עיצוב תאורה וכד'. הקבוצה נפגשת פעם בשבוע באופן קבוע למפגשים של 3 שעות. התדירות גוברת כשמתקרבים מועדי ההצגות. מדובר באתגר לא פשוט לאור העובדה שחברי הקבוצה כולם בעלי מקצוע ועבודה מחוץ לתיאטרון וצריכים למצוא את הזמן להשקיע בתחום. בתיאטרון קהילתי כל אחד ואחת מביאים עמם את החוזקות שלהם לתוך העבודה הקבוצתית ולכל אחד ואחת יש גם את המעורבות ואת האמירה שלו בתהליך גיבוש המופעים. צורת העבודה הזו מאפשרת לכל אחד למצוא את המקום האישי שלו להתבטא ולהתפתח, ומתוך ההתפתחות האישית נוצרת קבוצה עם אמירה משותפת. "בקבוצה הזאת כל

אחד הוא עולם ומלואו ומביא את היתרונות שלו ועל החסרונות עובד". כך תיארה כלי אסקפה, מהשותפות בקבוצה, את התהליך הקבוצתי. כיוון שתהליך העבודה בתיאטרון הוא אינטנסיבי מאוד ודורש מהמשתתפים לא מעט חשיפה אישית בדינאמיקה הקבוצתית, הצלחנו ליצור במהלך המפגשים להקת תיאטרון מגובשת, המגיעה למפגשים לא רק לטובת התיאטרון אלא גם מתוך מחויבות אישית זה לזה. עדי חודוש, אחת מחברות הקבוצה אומרת: "גיליתי אנשים מהממים והתקרבותי גם לעצמי וליכולות שלי יותר".

הקבוצה נפגשת פעם בשבוע באופן קבוע למפגשים של 3 שעות. התדירות גוברת כשמתקרבים מועדי ההצגות. מדובר באתגר לא פשוט לאור העובדה שחברי הקבוצה כולם בעלי מקצוע ועבודה מחוץ לתיאטרון וצריכים למצוא את הזמן להשקיע בתחום

מאיה ברקוביץ', חברה נוספת בקבוצה, מתארת את התהליך הקבוצתי והאישי כך: "היה תהליך מדהים לראות את השינויים וההתפתחויות באינטימיות ודינאמיקה הקבוצתית. הרגשתי שבאופן אישי למדתי המון, על עבודה בקבוצה, על במה..." מעבר להעלאת הצגות, ובמקביל לשימוש בחוזקות האישיות, מטרת התיאטרון היא להעניק למשתתפים בו כלים מקצועיים. העבודה כוללת לימודי פיתוח קול, אימפרוביזציה, תנועה ושפת גוף לשחקנים, עבודה על טקסט, דיקציה, טכניקות שונות לאפיון דמות, עמידה מול קהל, עבודה מול פרטנר, פיתוח דמיון, התייחסות לתפאורה ואביזרים, פיתוח ההבעה העצמית ככלי לכתובה יצירתית ועוד מגוון רחב של כלים וטכניקות עבודה. הקבוצה הולכת ומתפתחת מבחינה מקצועית ובכל הפקה עולה ביכולותיה.

להופיע וליהנות

נוסף על קבוצת התיאטרון הקהילתי של המבוגרים, אנחנו עוד מנסות לבסס את תחום התיאטרון בערבה גם לצעירים יותר. יש בקבוצה שלנו נערה מכיתה י"ב ואנו מאמינות שכשהילדים והנוער יראו את המבוגרים מתגברים על המבוכה, עולים על במה ומגיעים לתוצאות מקצועיות, הם יראו בתיאטרון אפשרות לביטוי גם עבורם, או כמו שניסחה את זה רעות שיפמן צורף: "עצם קיומו של תיאטרון קהילתי פותח דלת ואפשרויות

לדור הצעיר ונותן הרחבת אופקים לכיוונים אחרים מאלו שהיו זמינים לי בילדותי ובנעוריי בערבה". השנה הצלחנו לפתוח קבוצת צעירים בכיתות ו-ח בהנחייתה של מעין דובקובסקי מצוקים, מתוך שאיפה לגייס נערים ונערות כדי לפתוח גם קבוצת נוער.

חלום התיאטרון הקהילתי בערבה התממש, יש שחקנים, יש בימאים, יש הפקות. אבל כל מי שמבין יודע שתיאטרון לא יתקיים ללא עבודה קשה ומתמשכת. קבוצות תיאטרון קמות ונופלות כל הזמן כשאין מי שמחזיק אותן ואין לנו כוונה לתת לזה ליפול. אנו תלויים כמובן גם בתקציבים שנצליח לגייס אך ידנו נטויה ושאיופתינו קדימה גדולות. ראשית, להרחיב במעט את מספר השחקנים (בעיקר הגברים והנערות) בקבוצה וגם את צוות ההפקה של התיאטרון. שנית, ברמה המקצועית להתפתח ולהתקדם ובכל הצגה ומופע, לאתגר את עצמנו לעשות דברים שלא עשינו בעבר. אנחנו מתחילים לעבוד על מופע משותף לסוף השנה עם בית הספר למחול של מרכז הקהילה - מופע מחול תיאטרון. כששואלים את חברי הקבוצה מה השאיפות שלהם להמשך התיאטרון, התשובות מגוונות: לרה שפטלוביץ' אומרת: "פשוט להופיע וליהנות", נעמה דובר מוסיפה: "לעבור מהפקה להפקה. יש עוד הרבה מה לתרום, להצחיק, לרגש ובכלל". ועדי חודוש ממש מפליגה בדמיון: "לחלומות שלי אין גבול... כמובן שלהמשיך לשחק וללמוד גם תיאטרון ומחזות קלאסיים 'רציניים'... להמשיך ולהשתתף בפרויקטים הקשורים למשחק כמו שיתוף הפעולה עם הספרייה... השמיים הם הגבול". בהמשך, אנחנו מתכננים מופעים משלבי וידיאו, מופעי תיאטרון רחוב, הצגת ילדים באורך מלא, הצגות מקוריות וכמובן הצגות של מחזות קיימים.

סוף סצנה

כשכבו האורות בסיום המופע "קול כיסא" הייתה תחושה של סיפוק. תהליך העבודה על המופע שהיה "אינטנסיבי, מעניין ומאתגר" לדברי לרה שפטלוביץ' או "מעניין, מאתגר לוגיסטית ומעורר את הלב" לדברי רעות שיפמן צורף, הוכיח שהיה שווה לחכות, להאמין ולהמשיך לנסות. חלום של שנים ועבודה של חודשים שמתנקזים לערב על במה שבו הקהל המקומי מגיע ומעודד מרוממים את הרוח ונותנים לנו את הכוח להמשיך ולעבוד. להמשיך וליצור. התיאטרון הקהילתי נותן מקום לביטוי אישי. הוא יוצר תרבות מכוחות מקומיים, המממשים את הכישרון והחוזקות האישיים שלהם, הוא יוצר קבוצה בתוך הקהילה ונותן לה במה וחושף את הקהילה לתהליך, ולביטוי ולעוצמה שיכולה לצמוח בתוכה.

אישון במדבר

אלכס ליבק

מואה 2018

עשינו עסק

SPECIALITE
OOH LA LA
PÂTISSERIE

"אוללה - המתוקים של לי"

קונדיטורייט בוטיק במושב עידן

מי אני

לי אזולאי, שף קונדיטורית, בת 27, ממושב עידן

איך נולד הרעיון

מאז שאני זוכרת את עצמי אני אוהבת את המטבח. אני זוכרת שכילדה הייתי יושבת על השיש ומסתכלת על ההורים שלי מבשלים, וכל ההווי המשפחתי שהיה סביב המטבח חיבר אותי לאהבה לאוכל. מהר מאוד הבנתי שהאהבה הגדולה שלי הולכת לעולם המתוקים והחלטתי להתמקצע בתחום הזה. אני הצבעונית והסגונית מאפיינות אותי. אני מאוד טמפרמנטית וכך גם המוצרים שלי - מלאי חיים. כשלקוח בוחר אחת מעוגות הקטלוג שלי, אעשה תמיד את הטוויסט הקטן על מנת שיקבל את המוצר הייחודי לו. אני משתדלת להגשים ללקוחות שלי את החלומות שלהם וממציאה את עצמי בכל פעם מחדש על פי בקשתם.

איך העסק מתנהל ביום יום

הקמתי קונדיטורייט בוטיק קטנה ומתוקה במושב עידן המיועדת לתושבי הערבה ולאורחים המגיעים לחופשה באזור. אני מספקת עוגות ומגשי ארוחה, ארוחות בוקר, צהריים וערב אותם אני מביאה למקום הרצוי. אני מטורפת על המקצוע, חיה ונושמת אותו יום יום. בכל בוקר אני קמה מוקדם ומתחילה להכין את ההזמנות היומיות, לפעמים אני עובדת עד לשעות הקטנות של הלילה, אבל זה הכיף שלי במקצוע הזה - שכל יום נראה שונה מקודמו. חשוב לי מאוד לתת מענה טלפוני מיידי ללקוחותיי בכל שעות היום, ואני משתדלת לקבל כל הזמנה, גם אם היא ברגע האחרון מהיום למחר. חשוב לי שהלקוחות יצאו מרוצים.

רגעי שיא

אחרי כמה שנים בתל אביב חזרתי הביתה, אל המקום שאני כל כך אוהבת ומחוברת אליו - הערבה. גיליתי שאני מקבלת כאן המון השראה ואני מסוגלת ליצור ולהמציא את עצמי בכל יום מחדש. לעיתים אני מצליחה להפתיע

את עצמי. סביב עונות החגים, כאשר כמות ההזמנות גדלה, אני עובדת מסביב לשעון, בקושי ישנה ונהנית מכל דקה.

שאיפות לעתיד

אני שואפת לפתח את העסק הקטן שהקמתי ולתת שירות ומענה לכל תושבי האזור ולאורחים והתיירים המגיעים אלינו, להכין ארוחות בוקר מיוחדות, לקיים סדנאות ולספק קייטרינג מעוצב לאירועים.

המוטו שלי בעסק

"If you can dream it, you can do it"
(Walt Disney)

תעודת זהות

שם	אוללה - המתוקים של לי
טלפון	052-4260544
מייל	lee.azulay91@gmail.com
פייסבוק	אוללה - המתוקים של לי
אינסטגרם	Ooh_la_la_lee

ללוש

חגית שחם

עוגות ומאפים

קיש לשבועות

הכנת המלית

חותכים את הברוקולי לחתיכות קטנות (הכי פשוט לעשות זאת במספריים) ומסדרים על התחתית האפויה בצורה שווה. מפזרים את הגבינות.

אם בחרתם להשתמש בברוקולי טרי צריך לחלוט אותו במים רותחים או לבשל במיקרוגל כ-5 דקות לריכוך קל.

חומרים לרוטב רויאל:

2 ביצים בגודל L
250 מ"ל שמנת להקצפה 32% או 38% מלח ופלפל לפי הטעם

הכנת הרוטב

מערבבים היטב את כל החומרים יחד ושופכים על הברוקולי והגבינות שהנחתם על התחתית האפויה.

אופים כ-40 דקות עד שהמלית מזהיבה ומתייצבת.
מגישים חם ונהנים!

הכנת הבצק

מכניסים למעבד מזון את כל החומרים למעט הביצה והמים. מעבדים עד קבלת פירורים במרקם חול. מוסיפים את הביצה ומעבדים שוב לקבלת כדור בצק. אם הבצק לא מתגבש אפשר להוסיף מעט מים.

יוצרים מהבצק כדור ומשטחים אותו קלות, עוטפים בניילון נצמד ומקררים חצי שעה במקרר.

מרדדים את הבצק על משטח מקומח לעיגול גדול מעט מקוטר התבנית. מרפדים את התבנית ואת השוליים וחותכים את עודפי הבצק בסכין או מספריים ליצירת שוליים יפים וחלקים.

דוקרים את התחתית במזלג ואופים כ-25 דקות לקבלת צבע זהוב בהיר, מוציאים, מצננים מעט ולא שוכחים להשאיר את התנור דולק. הבצק הזה עשיר בחמאה ולכן נוטה להתכווץ באפייה. **טיפ נפלא של קרין גורן למניעת צניחת הבצק:** מכסים את הבצק המרודד כולל השוליים בנייר כסף ומהדקים יפה אל התבנית. אופים כ-15 דקות, מסירים את נייר הכסף ואופים עד הזהבה קלה. אפייה בצורה כזו נותנת תוצאות מוצלחות ביותר.

חומרים למלית:

400 גר' ברוקולי מופשר קלות (1/2 חבילת סנפרוסט) - אפשר גם טרי כמובן אבל למה להתאמץ?
50 גר' גבינה צהובה מגוררת
50 גר' גבינה מלוחה מגוררת

חג השבועות ממש מעבר לפינה והוא מזמן הבטחה לשלל עוגות גבינה ומאפים חלביים, מעניינים וטעימים. אומנם אני לגמרי מאוכלי הבשר אבל אין לי שום בעיה לוותר עליו לטובת פחמימות מתוקות או מלוחות, ואם יש גם שמנת, גבינה וחמאה, אז מי צריך בשר? הקרניבור הפרטי שלי כמובן לא מסכים איתי בעניין הזה ובתום ארוחה נטולת בשר תמיד ישאל: "טוב, מתי מגיע האוכל?" או יציין שסלטים הם "האוכל של האוכל". כיוון שכך, במשך השנים, לצד הפשטידות, הבלניצ'סים ועוגות הגבינה נכנסה לתפריט חג השבועות המשפחתי שלנו גם לזניה בשרית עסיסית, כדי לשמור על שלום בית.

כך או כך, אם כחלק מארוחת השבועות או חגיגה אחרת, ואפילו סתם לגיוון המנות בשולחן האוכל המשפחתי, אני מחבבת קישים! בקישים האפשריות הן אין סופיות - צריך בצק טוב שיהווה את הבסיס והוא גם מה שהופך קיש לקיש, בשונה מפשטידה שהיא נטולת בצק. על הבצק אפשר להשתולל עם שלל ירקות וגבינות, לכסות הכל ברוטב רויאל (שזה שם סנובי לבלילה של שמנת וביצים) ולשלוח לתנור לאפייה שתייצב את הכול, תזהיב את הקיש ותפיץ ריח נפלא ברחבי הבית.

קיש ברוקולי

חומרים לבצק פריך

210 גר' קמח

150 גר' חמאה

1/2 כפית שטוחה מלח

1 ביצה בגודל L

1-2 כפות מים קרים (רק במקרה הצורך)

הצעות ותוספות:

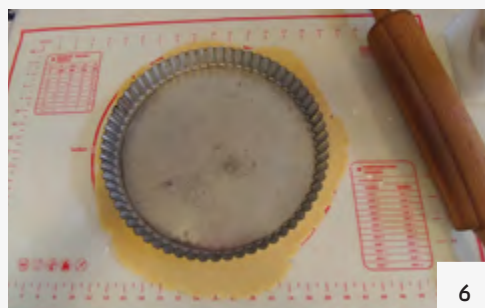
מתכון נוסף לבצק פריך ידידותי יותר למשתמש:

בצק חש"ק (חמאה, שמנת, קמח - בצק שהוא שדרוג של בצק שק"ם - שמנת, קמח, מרגרינה)
210 גר' (1.5 כוסות) קמח
1.5 כפיות אבקת אפייה (אפשר לוותר אם משתמשים בקמח תופח)
100 גר' חמאה
1/2 שמנת חמוצה (100 מ"ל)
1/2 כפית שטוחה מלח

מכניסים למעבד מזון את כל חומרי הבצק למעט השמנת החמוצה. מעבדים עד קבלת פירורים במרקם חול. מוסיפים את השמנת החמוצה ומפעילים שוב עד קבלת כדור בצק (אם אין מעבד מזון אפשר להשתמש במיקסר עם וו גיטרה - או אפילו, רחמנא ליצלן, להכין את הבצק ביד).
מחממים תנור ל-180 מעלות.
מרדדים את הבצק על משטח מקומח לעיגול, מרפדים תבנית קיש ומחוררים, אופים ב-180 מעלות לצבע זהוב בהיר.

גיוונים:

במקום ברוקולי אפשר להשתמש בכרובית, תירס, בטטה חתוכה לקוביות ומבושלת קלות. במקום גבינה צהובה ומלוחה אפשר להשתמש בגבינת קשקבל, פטה, גבינה כחולה. אפשר להוסיף לרוטב רויאל תבלינים כמו: שום כתוש, טימין, פסטו.
אפשר לפזר אל הירקות אגוזי מלך קצוצים או צנוברים להוספת קראנצ'יות ועניין. החוסכים בקלוריות יכולים להשתמש בשמנת -10% (במחיר של ויתור קל במחלקת הטעם).
בתאבון!

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

האבולוציה של החברתיות בטבע - טובה תחת טובה

בכתבה הקודמת הצגתי את השאלה שמעסיקה אקולוגים התנהגותיים עוד מימיו של דארווין. כיצד ייתכן קיומו של אלטרואיזם בטבע? אלטרואיזם הוא מעשה של פרט המוריד לכאורה את סיכויי ההישרדות והרבייה שלו ביחס לפרטים אחרים, מעשה המנוגד לכאורה לבסיס של התיאוריה האבולוציונית. הצגתי את תיאוריית ברירת הקבוצות ולמה היא אינה יכולה להתקיים הלכה למעשה בטבע, ושהדרך להבין התנהגות אלטרואיסטית היא מתוך הנחת היסוד שכנראה היא מועילה, באופן ישיר או עקיף, לפרט המבצע אותה. הפעם אציג תיאוריה נוספת המציעה פתרון להתפתחות האלטרואיזם - "טובה תחת טובה".

יהיה כדאי לשניהם להשקיע זה בזה במעשים אלטרואיסטיים. טריוורס הבין שכדי ליישם את הרעיון הזה יש צורך במנגנון שיבטיח את ההדדיות (כפי שקורה אצל הערפדים). טריוורס לא הצליח למצוא מנגנון כללי היכול לתאר את כל תופעות האלטרואיזם בטבע באמצעות מנגנון האלטרואיזם ההדדי, אך חוקרים אחרים, במיוחד מתמטיקאים העוסקים בתורת המשחקים האבולוציונית, פיתחו מודלים שונים לחיזוק התיאוריה והראו באילו תנאים היא יכולה להתקיים. תורת המשחקים מנסה להסביר כיצד מתקיימת שונות בטבע, או במילים אחרות, כיצד מתקיימות בו בזמן אסטרטגיות שונות באוכלוסייה אחת, ואיך הן מגיעות לשיווי משקל. דוגמה קלאסית למשחק היא "היונה והנץ": זהו משחק המנסה

כאשר ניסו החוקרים להבין את טבעו של המעשה המופלא הזה, הם גילו שהערפדים שקיבלו מנת מזון משום שלא הצליחו להגיע למכסה היומית הנחוצה להם, היו אלו שהעניקו דם לאחרים בעבר. לעומתם, ערפדים שלא "השקיעו" בעבר באחרים "נענשו" ולא קיבלו מנת דם כאשר הם היו זקוקים לה. הערפדים בעצם פיתחו מנגנון השומר על כך שכדאי יהיה לפרט להשקיע בזולתו על מנת שבעת הצורך גם ישקיעו בו. אנו מכירים את המנגנון הזה כ"טובה תחת טובה" או "אלטרואיזם הדדי". הרעיון של אלטרואיזם הדדי הוצג לראשונה על ידי הסוציוביולוג האמריקני רוברט טריוורס בתחילת שנות השבעים. טריוורס טען שאם בעקבות השקעה של פרט אחד במשנהו, ישקיע בו או בצאצאיו הפרט השני בעתיד,

אישם בדרום אמריקה, בלילות חשוכים ואפלים, יוצאים הערפדים לשחר לטרפם - דם של יונקים. לא, אין זה סיפור דרקולה דמיוני, זו אמת לאמיתה. הערפדים הם משפחה של עטלפים קטנים הניזונים אך ורק מדם של יונקים. הערפד מגיע לבעל חיים באישון לילה, נושך אותו בעדינות ומוצץ כ-20 עד 30 סמ"ק דם (חומרי אלחוש ונוגדי קרישה טבעיים הנמצאים ברוק של העטלף מונעים מבעל החיים להרגיש את הנשיכה ומאפשרים זרימה של דם). ערפד שאינו שותה מנת דם במשך כ-70 שעות יגיע לאפיסת כוחות וימות. לפנות בוקר הערפדים חוזרים למושבותיהם ושם מתרחשת תופעה מדהימה - ערפדים ששתו יותר דם מכפי שדרוש להם מזינים ערפדים אחרים שלא מצאו את מנת הדם היומית.

עטלף ערפד *Desmodontinae*

עלול לצעוק עליו או אפילו לתקוף אותו". לטענתו של זהבי, פרט שינסה לאכוף את מנגנון ה"טובה תחת טובה" עלול לשלם מחיר אישי כבד מדי ולהיפגע בסופו של דבר. תארו לכם ערפד האוכף את המנגנון ולא מאכיל את זולתו היות שהוא התנהג באנוכיות, ערפד זה עלול להצטייר ככזה שאינו מאכיל את חבריו ולא לקבל מזון כאשר הוא עצמו יזדקק לו. התיאוריות אלטרואיזם ההדדי ו"טובה תחת טובה" סובלות מכמה נקודות חולשה בולטות. בכתבה הבאה אפרט את תפיסתו של אמוץ זהבי ואת תיאורית ה-*social prestige* המבוססת על עיקרון ההכבדה, ובהמשך אתאר את התיאוריה הרווחת ביותר בעולם המדעי היום - ברירת הקרובים (*Kin selection*). האם יש תיאוריה שאינה חפה מחולשות? האם יש תיאוריה אחת שיכולה לכלול את כל המנגנונים? לשם כך התאזרו בסבלנות...

רוברט אקסלרוד ובה הריץ 1000 דורות של שחקנים, כאשר אסטרטגיות לא יעילות נכחדות ואילו אלו המגדילות את יכולתו של הפרט להצליח שורדות, הוא הראה שהאסטרטגיה היציבה ביותר מבחינה אבולוציונית היא אסטרטגיית ה"טובה תחת טובה". עם זאת, הנחת הבסיס של כל הסימולציות הייתה ששני השחקנים הם שווי כוחות ואילו בטבע ישנה אסימטריה בין פרטים. כשמשתנה זה הוכנס לסימולציה, התוצאות כבר היו הרבה פחות מובהקות ולא ניתן היה להגיע לאסטרטגיה יציבה בטבע. גם מיעוט התופעות בטבע שניתן להוכיח כי פועלות לפי העקרונות של אלטרואיזם ההדדי או טובה תחת טובה, הביא את החוקרים להבנה שמדובר באסטרטגיה מאוד ספציפית ואנקדוטית, ושלא ניתן להסביר באמצעותה את כל ההתנהגויות השיתופיות והאלטרואיסטיות בטבע.

אחד המתנגדים הגדולים לתיאורית האלטרואיזם ההדדי של טריוורס היה לא אחר מאשר פרופסור אמוץ זהבי שנפטר בשנה שעברה. אמוץ טען כי המנגנון הנדרש לשימור וויסות האלטרואיזם ההדדי דורש יותר מדי אנרגיות. אמוץ ואבישג זהבי מתארים בספרם "טווסים, אלטרואיזם ועיקרון ההכבדה" דוגמה למה שעלול לקרות לפרט האוכף את המנגנון הזה: "הבה נראה מה קורה, כאשר קבוצת אנשים צופה באדם המשליך פסולת ככל העולה על רוחו: מי שיעיר לו על מעשהו יועיל לכל האחרים, אולם הוא עצמו עלול להינזק: זורק האשפה

להסביר כיצד באותה אוכלוסייה יכולים להיות גם פרטים אלימים וגם פרטים עדינים, ומדוע אסטרטגיה אחת אינה משתלטת על כלל האוכלוסייה. משחק ידוע נוסף הוא "דילמת האסיר": זוהי דוגמה הממחישה מדוע במשחק חד פעמי לא תמיד ההחלטה הרציונאלית היא ההחלטה הנכונה ביותר לפרט. ב"דילמת האסיר" מתוארת סיטואציה בה המשטרה עוצרת שני עבריינים ומפרידה ביניהם בחקירה. אסיר שסייע בהרשעת חברו ייכנס לכלא ל-10 שנים בעוד שהמלשין ישתחרר. אם שני האסירים ילשינו זה על זה, כל אחד יקבל עונש מופחת של חמש שנים. אם האסירים יבחרו לשתוק ולא ילשינו זה על זה, הם ייכנסו לכלא לשנה אחת בלבד. ברור שהאסטרטגיה הטובה ביותר במקרה זה היא השתיקה, אך היות שאף אסיר אינו יודע מה יחליט השני, והיות שבכל מקרה, כאשר מלשינים, מקבלים עונש מופחת או משתחררים מהכלא, האסטרטגיה הכי יציבה תהיה זו שבה שני האסירים דווקא מלשינים זה על זה. לפיכך, באופן פרדוקסלי, ההחלטה הרציונאלית ביותר אינה דווקא ההחלטה הטובה ביותר.

"דילמת האסיר" היא משחק תיאורטי המיועד רק לשחקנים אשר אינם מכירים זה את זה ומשחקים באופן חד פעמי. ברגע ששני השחקנים משחקים במשחק פעמים רבות, וברגע שיש ביכולתם לחזות את התנהגותו של שותפם ואף לתגמל או להעניש אותו על כך, התמונה משתנה. בסימולציה ממוחשבת שערך

מ-10 עד 12 במאי תתקיים סדרה של אירועים לציון שנה למותו של אמוץ זהבי. בין היתר ייערכו סיורים בעקבות הזנבנים בהובלת חוקרים ומדריכים, כנס פתוח לציבור העוסק בשמירת טבע ומדע, וטקס לזכרו של אמוץ. הציבור מוזמן! לפרטים נוספים ניתן לקבל בבית ספר שדה חצבה: 08-6581546

אבנים מתגלגלות

רועי גילי

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

אוצר הפחה התורכי

חיפש ומצא, ממש שם, שק מטבעות זהב... באותם הימים בערך הבחינו עמרי ועודד שקותאי חדי העין מצופר ברכב שמרבה להסתובב באופן מאוד לא ברור ליד תל המצודה במואה. כמה ימים הם עקבו אחריו עד שלבסוף גילו לתדהמתם שהברנש הספיק לחפור במאוזן מדופן התל אל מרכזו והגיע כבר עד מתחת לשער המצודה. החפירה הייתה חשאית ומקצועית: את החומר מן החפירה ואת פתח המנהרה הסליק החוליגן היטב, אך מוזר במיוחד היה מיקום החפירה שהעיד על תוכנית סדורה וכוונה ברורה להגיע אל מרכז התל ממש, מבלי להתגלות. קצת לאחר מכן נחפר בלילה אחד בעין חצבה, ממש למרגלותיו של עץ השיזף

החפירות השנייה, הם מצאו למרבה האכזבה ששקי החול שבהם כיסו אותו נעלמו. תחתם נחפר באתים ובמכושים ובידיים גסות בור גדול ומכוער שפגע אנושות בממצאים. חדור תחושת שליחות פניתי אל הבדואים המתגוררים בסביבותיו של האתר על מנת לגייס אותם לשמירת האתר ולהבהיר להם שמדובר באתר עתיק מאוד ואת אוצר הפחה התורכי אין סיכוי למצוא בו. הם הסכימו איתי, הנהנו בנימוס, אבל ביני לביני לא השתכנעתי שהמסר עבר. מכל מקום, בראשית עונת החפירות השלישית שוב נשדד האתר בברוטליות, ושני רועים שעברו ליד האתר בדרך מקרה סיפרו לקובי שהם יודעים מה הוא מחפש... אבל משהו (לא ידוע) כבר

יום אחד בראשית החורף הקפוא של שנת 1917, בסופה של מלחמת העולם הראשונה, הבינו הגנרלים העותמאנים, כך מספרת המעשייה, שהמלחמה הוכרעה והנה הקיץ הקץ על ארבע מאות שנות שלטונם בארץ ישראל. לכן מיהרו להבריא את אוצר הזהב שנועד לתשלום משכורות החיילים בכרכרה רתומה לסוס, או על גבו של גמל, או שמא בקרון רכבת (יש שפע של גרסאות), אלא שהבריטים הקדימו להגיע ועל כן החביאו החיילים התורכים את מטמון הזהב תחת רצפתה של כנסייה, או סלע, או אולי עץ גדול... אנשים אוהבים מטמונים וגם סיפור טוב, והרבה קונים היו לו לסיפור הזה, שמעט עובדות יש בו והרבה גרסאות מתובלות בדמיון מזרחי. שפע "מפות אוצר" הגיעו ארצה בשנים האחרונות מתורכיה, מירדן וממקומות נוספים, והן הוסיפו נדבך חדש של ונדליזם והרס לתופעה העתיקה של שוד העתיקות: עצים נעקרו, כנסיות עתיקות ותילים קדומים נחפרו בידיים גסות. היו שטענו שהאוצר נמצא ליד באר שבע, אחרים אמרו בכנרת וגם מקומה של הערבה לא נפקד מסיפורי המעשיות ש"פומפמו" היטב על ידי סוחר עתיקות וסתם נוכלים.

חפירתם של הארכאולוגים קובי ורדי ופראן בורל (הספרדי) בנחל אפעה היא אחת החפירות המעניינות שנערכו בנגב בשנים האחרונות. בחפירה חשפו החוקרים מספר מבנים של ציידים לקטים מן התקופה הקדומה הקרויה במחקר נאולית קדם קראמי ב' (PPNB כ-9500 שנה לפני זמננו). גולת הכותרת של החפירה הייתה הארכיטקטורה - מבנים גדולים יחסית ומורכבים, מדופנים חומות אבן כפולות ומתקנים נוספים שפשרם עדיין איננו ידוע. אך כשהגיעו החוקרים לאתר בראשית עונת

צילום: רועי גילי

ארכיטקטורה מורכבת באתר נחל אפעה

שיתרצה ויספר - צריך לחפש... אבל האמת היא שמרבית השוודים אינם זקוקים לסיפור. חלק מן השוודים, בעיקר שודדי הקברים, הם ארכיאולוגים מפוספסים ויודעים היטב היכן לחפור, למצוא ולחמוס את מנחות הקבורה ושכיות החמדה שקברו אנשים במהלך ההיסטוריה עם יקיריהם, אך אחרים הם פתאים שהולכו שולל או סתם סקרנים. נזקן של כל החפירות האלו הוא עצום, לא רק בגלל שוד הממצאים עצמם, אלא גם בגלל שהן הופכות על פניהם את החתכים ופוגעות באופן חסר תקנה בהבנת התמונה הארכיאולוגית. זה גם המקום ליחד כמה מילים לנזק שנגרם מאיסוף וליקוט עתיקות וכמה מן ההיבטים השליליים של ההרגל הפגום הזה: איסוף עתיקות הוא בלתי חוקי. החוק הישראלי מגדיר פריטים בני למעלה משלוש מאות שנה כעתיקות וזוהי הגדרה שרירותית שלא זה המקום לעסוק בסיבותיה (ההגדרה הזו מחריגה אגב את ה"אוצר התורכי" מכלל העתיקות כך שלמחפשי האוצרות, אם לא ישמידו אתרים ארכיאולוגיים בדרכם, יש עדיין תקווה). מבחינה מחקרית ממצאים שנעקרים מן ההקשרים הגיאוגרפיים והכרונולוגיים שלהם הם כמעט חסרי ערך. בסקר או בחפירה ארכיאולוגית נאספים נתונים רבים שלא ניתן לשחזר, ולעובדות כמו מיקום מדויק, מנח הממצאים (ארטיקולציה בסלנג הארכיאולוגי) והגובה בו נמצאו, יש חשיבות עליונה. וגם היבט מוסרי יש לו לנושא הזה: אוצרותיה של הארץ אינם שייכים לאדם פרטי. הם שייכים לציבור, למחקר ולדורות הבאים. מטבעות כלי צור וקנקנים עתיקים הם פריטים שקשה לעמוד בפני קסמם, אבל כמו ההוביט שנלחם בתשוקתו אל הטבעת, אפשר להצליח. ואם חפץ מישהו להביא מתנה לאהוביו, יתכבד ויסתפק באופציה הקלאסית, המיושנת, כמו שכתבה פעם משוררת חכמה:

האדמה והשמיים נשארים כאן לעולם
 על כן אסור לתת אותם במתנה.
 אבל תוכל לתת לי פרח,
 אם תרצה לתת לי פרח,
 ותוכל לגעת בי בשתי ידיים
 שנולדו מאדמה.
 (שיר במתנה / תרצה אתר)

על הידע שחלקו עימי ועל מסירותם בהגנה על אוצרות העבר אני מבקש להודות לעמרי שקותאי מצופר ולגיא פיטוסי מרשות העתיקות.

כאן יא מא כאן (ערבית - היה או לא היה)

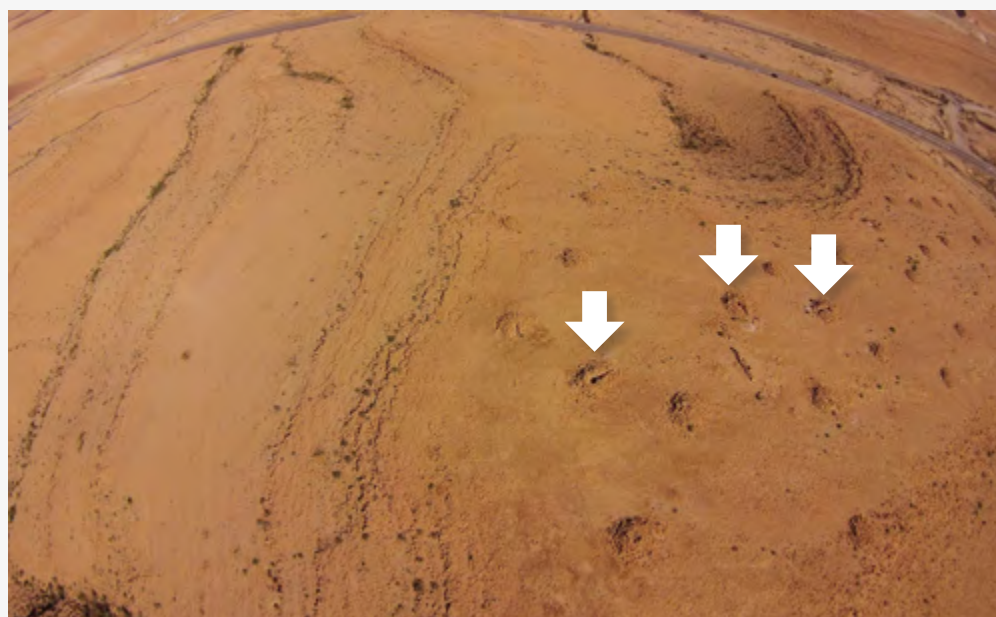
מעשייה אחרת מסופרת כבר שנים רבות בקרב הבדואים, ועל פיה חילק וקבר עבדו (עבדת) מלך הנבטים לפני מותו את אוצרותיו ברחבי הנגב. גם לסיפור הזה היו השלכות חמורות על אתרים ארכיאולוגיים שנשדדו ברחבי הנגב. לא מזמן פגשתי בדואי שסיפר לי ברצינות תהומית שזקן אחד, שאיש איננו יודע מיהו, שומר עדיין עימו את סוד מקומו של האוצר הנבטי ועד

הגדול, בור בגודל של 2*2*2, וגם במקרה הזה הסגיר אופן החפירה "מידע מודיעיני" מן הסוג שמספקות "מפות האוצר" הידועות לשמצה. לימים לכדו פקחי רט"ג את אותו חוליגן, בדואי מרהט, בעת שניסה לנהל חפירת שוד נוספת במצד סיף ולקחו אותו לחקירה. החקירה לא העלתה תוצאות חד משמעיות אבל גיא פיטוסי, פקח שוד העתיקות ברשות העתיקות, סבור שהמעשייה על האוצר התורכי והתעשייה שהתפתחה סביבה היא המניע לכל העניין הזה.

צילום: רועי גלילי

חפירת שוד וונדליום במצד סיף

צילום: רועי גלילי

חפירות שוד ברגמים (טומולי) ברמת תמר

אלעד
תיאטרון אילת והערבה

"יש תיאטרון באילת ובערבה והוא לא דומה לשום דבר כשכבר ראיתם" (גלובס)

הזקן והים

עפ"י ארנסט המינגוויי

קונצרט תיאטרלי בעיניים מכוסות

14.5 | 13.5, 12.5

בשעה 21:00 באשכול פיס, אילת | בשעה 21:00 בפאב קיבוץ אילות

ידמה לאור ירח

מאת פדריקו גארסיה לורקה

התיאטרון יוצא אל המדבר

9.6 | 16.5

בשעה 20:30 במועדון קיבוץ אילות

לחווית בלתי נשכחת התקשרו 050-6706009 או הכנסו לאתר www.elad-theater.co.il

אירוע לזכרו של אמוץ זהבי

חמישי - שבת | 10-12.5 שמורת שיזף, הערבה התיכונה

סיורים, הרצאות והנחת אבן פינה לזכרו של אמוץ

ההשתתפות בכל האירועים היא ללא תשלום אך מותנית בהרשמה מראש בטלפון: 08-6581546/76 ביס"ש חצבה.

צילום: ארון דטנר

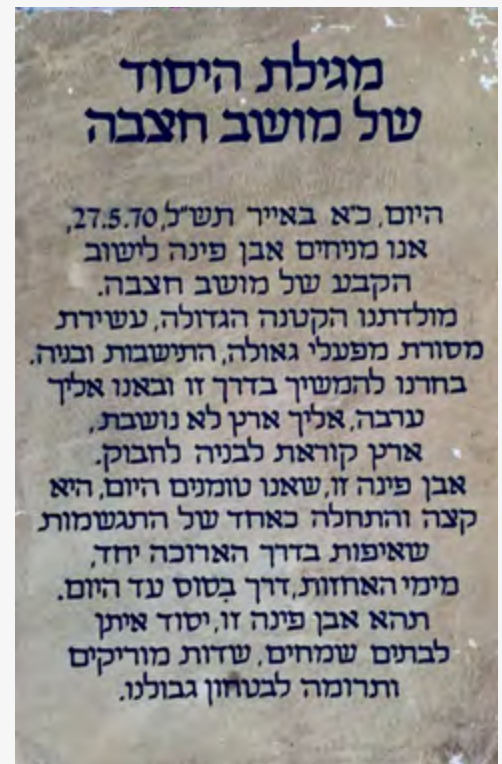
אומרים שהיה פה שמח

רינת רוזנברג

מגילה ותמונה

מימין לשמאל: עמוס גנור - ראש המועצה האזורית תמר (אלו הימים שלפני הקמת המועצה האזורית הערבה התיכונה), יחיאל אדמוני - מנהל המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, זאב שרף - שר השיכון, אריאל שרון - אלוף פיקוד דרום, אריק נחמקין - מזכיר תנועת המושבים, איציק עידן - מזכיר המושבוץ (חצבה)

הזמן חלף. 48 שנים אחרי המעמד החגיגי ההוא, המושב גדל והתרחב ומפת היישוב שהוצגה בטקס אי אז הושלמה. היישוב אוכלס כולו ובימים אלה נוספים לו מגרשים ונחלות.

הצילומים באדיבות ארכיון חצבה. תודה לרות אורן ולאירית אביהר על עזרתן ועל הידע הרב שחלקו איתי.

התמונה מן הטקס מייצגת גם היא, בדרכה, את רוח הזמן. אריאל שרון אלוף פיקוד הדרום באותם הימים - ימי מלחמת ההתשה, שלוש שנים אחרי מלחמת ששת הימים וקצת יותר משלוש שנים לפני מלחמת יום כיפור - נושא דברים במעמד הנחת אבן הפינה. לצידו המכובדים מהתנועה ומן הממשלה שכיבדו את המעמד, כמקובל באותם הימים. ברקע מוצבת מפת היישוב העתידי ומאחור עומד אחד מרכבי השרד של המכובדים. שניים עומדים לידו (כנראה נהגי המכובדים) ויחד עם הרכב הם חלק בלתי נפרד מתפאורת המעמד החגיגי.

החודש לפני 48 שנים הונחה אבן הפינה ליישוב הקבע של מושב חצבה. בארכיון חצבה שמורים, בין היתר, צילום מגילת היסוד של המושב וצילום מהטקס החגיגי שהתקיים ב-27 במאי 1970.

המגילה מדברת בעד עצמה. היא מבטאת את הלך הרוח, את האווירה, השאיפות, הציפיות ואת הערכים שעמדו לנגד עיניהם של המתיישבים הצעירים. ניכרת בנוסח המגילה תחושת ההישג שמלווה את הנחת אבן הפינה וניכרת גם הציפייה לעתיד.

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

הכנת תותח קונפטי ביתי

חומרים וציוד

גליל קרטון של נייר טואלט או גליל קרטון של נייר סופג בלון מספריים דבק נוזלי נייר צבעוני ניירות חתוכים לחתיכות קטנות (קונפטי) וושי טייפ (לא הכרחי)

הוראות הכנה:

1. הדביקו את הנייר הצבעוני אל הגליל עד לכיסוי מושלם של הגליל (תמונה 2+3).
2. גזרו בכמה מקומות את קצוות הנייר הנותר בשולי הגליל (תמונה 3).
3. קפלו את השוליים החתוכים אל הדופן הפנימית של הגליל והדביקו אותם (תמונה 4+5).
4. גזרו את הבלון בקו ישר בקצהו המעוגל (תמונה 6).
5. כסו עם הבלון את אחד מפתחי הגליל (תמונה 7). את אזור הכיסוי אפשר לקשט בוושי טייפ (תמונה 8).
6. הכניסו את ניירות הקונפטי לתוך הגליל (תמונה 9).
7. משכו את פיית הבלון כלפי מטה ושחררו במהירות.
8. הקונפטי יעוף מתוך הגליל! (תמונה 10)

בהצלחה

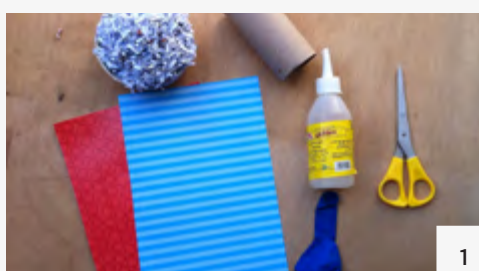
לכל שאלה אענה בשמחה!

זיו היצירה, זיוה עמית

052-8666223

6

1

7

2

8

3

9

4

10

5

שירה

אורנה טל

בין ניסן לאייר

כאלו הם הימים שלנו במדבר
בין ניסן לאייר.
משוטטים על אדמה צרובה,
עליה פסעו האבות
יחפים,
בעיניים פקוחות.
מטהרים את בתינו
מחמץ ומאבק של סופות,
ואורזים בתיק המסע
ימים ארוכים של חופשות.
כאלו הם הימים שלנו במדבר
בין ניסן לאייר -
חופנים אל הלב
אלבומים של תמונות
של איש יקר שנגמר,
ומנסים למצוא
בנופים שאהב נחמות.
הוא כבר שותק האיש שנדם
אך דמויות תמונותיו
שוחקות
את שנותיו.
כאלו הם החיים במדבר
בין ניסן לאייר -

חוגגים למדינה את שנותיה,
אך הלב הזועק
דומם ושותק
מול אבני מצבות
בבתי הקברות -
שם גדלים
במדבר -
גיבוריה.
כאלו הם החיים במדבר
בין ניסן לאייר -
מסתיימת עונה,
והיד והלב
עסוקים בספירות,
ודממה
חורשת
רגבי אדמות.
כאלו הם הימים במדבר
בין ניסן לאייר -
מדליקים מדורות
על ראשי ההרים,
ומבטיחים להיות
כמו ה"איש ההוא"
גיבורים.

מוח צעיר / דליה שחר

1. תשבץ מדורג

פתרון ההגדרות בכל שורה מורכב מאותן אותיות, ככל שירודים בתשבץ מוסיפים אות אחת

			(1)
			(2)
			(3)
			(4)

1. אחד מהטעמים
2. גובה
3. תפקידו ללמד
4. מדליקים בל"ג בעומר

			(1)
			(2)
			(3)
			(4)

1. אחד התווים
2. פאר
3. סוג דגן
4. מדליקים בל"ג בעומר

2. תפזורת מילים לל"ג בעומר - מילים הקשורות באש

המילים יכולות להופיע מימין לשמאל ולהפך מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסונים

המילים: לשון אש, מדורה, אש, להבה, שריפה, שלהבת, גיצים, רשף, נור, ניצוץ, גחל, לפיד, אבוקה, משואה, בערה, אור, שביב, זיק

ש	ג	ת	ג	א	ל	ס	ז	נ	י	צ	ו	צ
ר	ח	ג	ח	מ	ש	ו	א	ה	ג	ר	ב	ל
ת	ל	ו	מ	ד	ו	ר	ה	ד	ב	י	ר	ש
ק	ש	ע	ו	א	נ	נ	ר	נ	ה	ב	ה	ל
ר	ו	נ	נ	ב	א	ז	ג	ה	ו	ה	י	ה
ד	ר	ת	י	ו	ש	ר	י	פ	ה	ב	ו	ב
י	ס	נ	ר	ק	ב	ח	צ	ו	ת	ע	ל	ת
פ	ע	מ	ל	ה	י	כ	י	צ	ט	ר	ש	פ
ל	פ	ש	ר	ה	ב	ז	מ	ר	ל	ה	נ	א

מאי-יוני 2018

ארועים בערבה

24.5

סרטים בערבה מציגים:
"העודף בשבילך"
אולם רוזנטל

** יום ה' | 20:30 | 35 ש"ח

17.5

שקטק - קצב בתנועה
מופע לכל המשפחה
אולם רוזנטל

** יום ה' | 17:30 | 50 ש"ח

8-10.5

מילים ברוח
ימי שירה עברית בערבה

** ימים ג'-ה'

13-15.6

פסטיבל מחול-תיאטרון
מרכז קהילה ערבה

ימים ד'-ו' | פרטים נוספים בהמשך

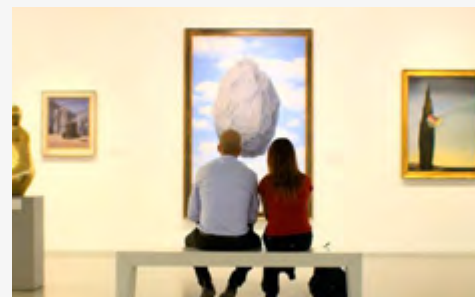
7.6

"ההצגה חייבת להיגמר"
תיאטרון בית ליסין
הצגת מבוגרים | אולם רוזנטל

** יום ה' | 20:45 | 20-120 ש"ח

29.5

המוזיאון - רן טל
סינמטק ערבה
אולם רוזנטל

** יום א' | 18:00 | 45 ש"ח

הייטנות ופעילויות · היץ תשע"ח

ד-ו

1-5.7 מחנה כדורסל בנות
10-12.7 על גלגלים
15-19.7 מחנה ג'ודו
23-25.7 טיול קיץ
30.7-1.8 על גלגלים
5-9.8 מחנה מוסיקה/קייטנת מדע
15-16.8 על גלגלים

א-ג

1-19.7 בית הספר של החופש הגדול
22-26.7 מחנה ג'ודו/קייטנת ספורט
5-9.8 קייטנת מדע

סחרו את התאריך!

ט

24.6-3.7 סמינר מד"צים
12-16.8 על גלגלים

ז-ח

30.7-2.8 מסעות פלמ"ח ובעקבות
5-9.8 מחנה מוסיקה
12-16.8 על גלגלים

* לצפייה ועדכון שוטף בכל האירועים היכנסו ללוח האירועים באתר הערבה
** לרכישת כרטיסים - arava.smarticket.co.il